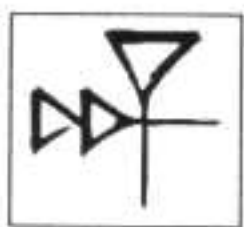
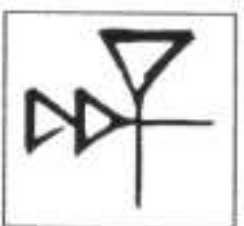

PROČ DINGIR

Některé starověké jazyky měly zajímavý zvyk, který spočíval v tom, že do psaného textu vkládaly tzv. ideogramy. Byly to značky, které předjímaly vlastnosti následného slova. A tak se např. v klínopisných textech

vkládal před každou věc ze dřeva (jako např. strom, ale i stůl nebo židli) znak pro dřevo. Před rybníky, řeky apod. se vkládal znak pro vodu atd. Podobně existoval i zvláštní znak, který se musel napsat před jméno jakékoli božské bytosti nebo boha. Této značce, upozorňující na božskost toho, co bude následovat, se většinou říká podle starého sumerského označení pro boha, DINGIR. Toto slovo je pak zároveň i pravděpodobně vůbec nejstarším označením pro božskou bytost, jaké známe.

Zajímavé je, že klínový znak, který se jako označení DINGIR používá, je ve skutečnosti obrázkem hvězdy, která představuje směr, k němuž člověk hledí a k němuž se upíná. Znak DINGIR se tak může pro nás stát symbolem jistě nezanedbatelného rozměru lidství, který hledá něco, co ho přesahuje, na čem se může orientovat a k čemu může směřovat. Tato lidská touha nachází nejrozmanitější podoby v nejrozličnějších kulturách a sociálních skupinách. A tak i v naší současné společnosti se setkáváme s desítkami nejrozličnějších náboženských a pseudonáboženských skupin, jež jsou výrazem tohoto rozměru člověka.

Chtěli bychom se tedy rozhlížet kolem sebe, pozorovat tuto náboženskou scénu a zamýšlet nad tím, kdo nebo co je DINGIREm těch, kdo se k těmto skupinám hlásí, jak právě jejich DINGIR ovlivňuje jejich život a jaké formy jejich cesta za tímto cílem nabývá. Časopis DINGIR by tak měl pomoci porozumět oblasti, která je od pradávna neodmyslitelnou součástí života lidstva, a přesto zůstává pro mnohé nezmapovanou krajinou.

POZVÁNÍ

na nejbližší akce Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů v Pastoračním středisku, Kolejní 4, Praha 6:

jarní konference: 15. května 1998 od 9 h, téma: duchovní vůdcovství, guruismus

seminář 5. června 1998 od 10 h, o Transcendentální meditaci (TM) s dr. Citterbergrovou, představitelkou TM u nás

seminář 25. září 1998 od 10 h - pozván je pastor Frank z Pražského společenství Kristova)

telefonické informace: čtvrtek 15,30 - 17,30: (02) 24 81 94 04

DINGIR

časopis o sektách, církvích a nových náboženských hnutích 1 / 1998
Vychází 24. dubna 1998.

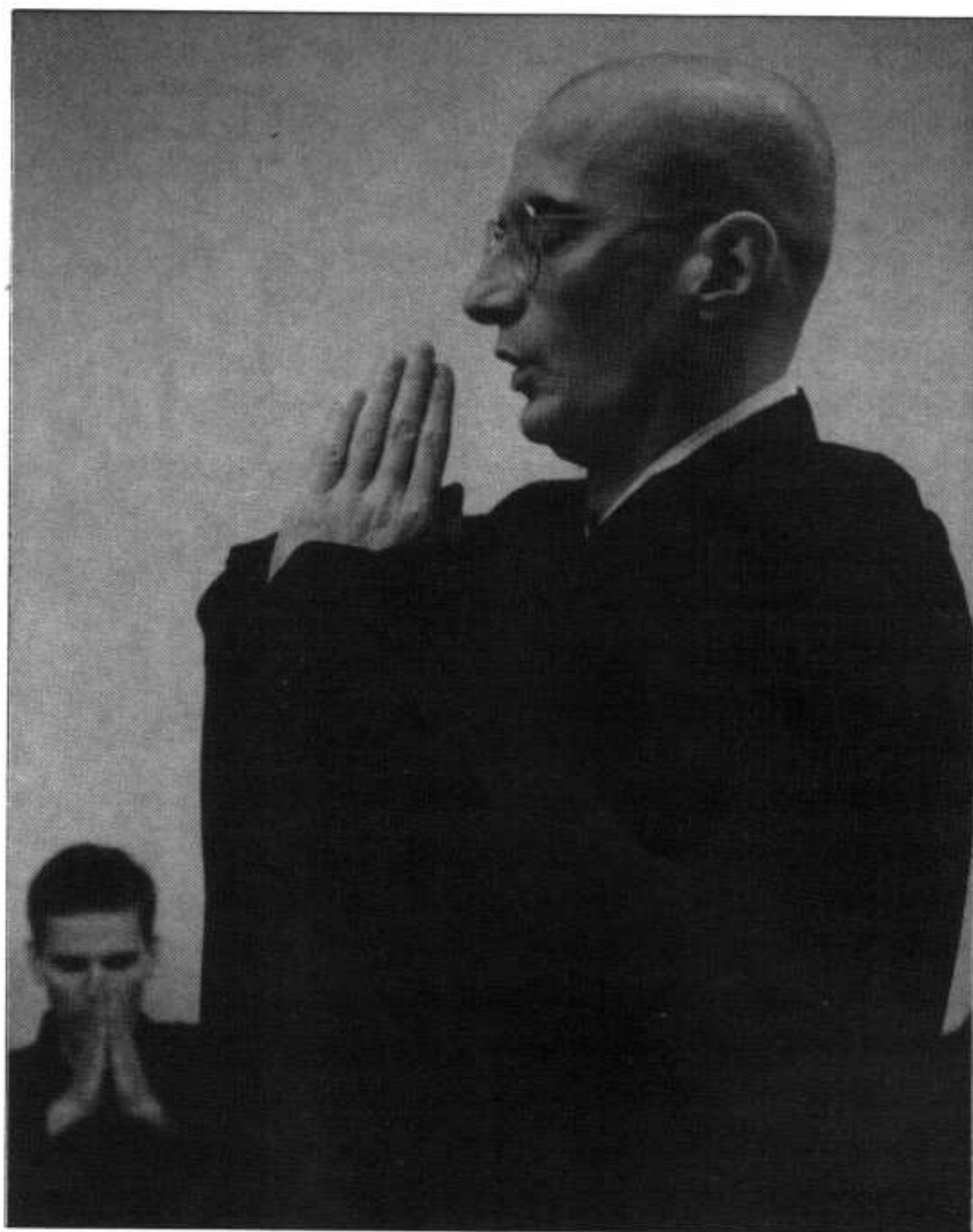
Vydává Dingir, s. r. o., Jankovcova 31, 170 00 Praha 7, tel. / fax (02) 806 276
ve spolupráci se Společností pro studium sekt a nových náboženských směrů

Redaktor: PhDr. Zdeněk Vojtíšek. Grafická úprava: Eva Hanušová
Fotografie na obálce: Jan Kotrč a archiv

Cena: 39,- Kč

Tiskne tiskárna JDS, Praha, a PS Imprimatur, České Budějovice

Evidenční číslo časopisu: 7940.

OBSAH

Co je co (Odilo I. Štampach)

1

z domova

Nikdo z toho není šťastný (Martina Dvořáková, Jiří Koubek)
(registrace církví a náboženských společností)

4

Současné právní postavení církví ...

6

Nová Akropolis - od přednášek k mesiášství

7

Strana Přírodního Zákona

9

Purifikační program

10

zahraničí

Bhagwane, miluji tě a děkuji ti (Tomáš Novotný)
(nejslavnější období sekretářky Bhagwana Rajneeshe)

11

Naštěstí není o čem psát

13

P. S. 1. dubna 1998

14

téma

Historie svědků Jehovových u nás (Prokop Remeš)

15

rozhovor

Někdy jen kroutím hlavou (Martina Dvořáková, Zdeněk Vojtíšek)
(rozhovor s Rudolfem Zahradníkem, předsedou AV ČR)

18

recenze

L. Ron Hubbard: Dianetika

21

Dušan Lužný: Nová náboženská hnutí

22

Okultismus a věda

22

práce studentů

Eva Fišerová

23

dopisy

Vážení čtenáři,

za několik let existence Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů jsme se mnohokrát přesvědčili, jak užitečné je mít informace o tom, co se na náboženské scéně děje. Přesvědčili jsme se také, že je celá řada lidí, kteří o tyto informace stojí - učitelů, studentů, pedagogických a sociálních pracovníků, farářů, psychologů a dalších. Těm, kteří mají zájem o pravidelný přísun těchto informací, je určen časopis, který máte právě v rukou.

S ohledem na své další závazky jsme zvolili čtvrtletní periodu vydávání časopisu DINGIR. Počítáme s tím, že časem vzroste počet stran, neboť mnoho zajímavých a potřebných informací nám zatím zůstává v zásobě. Jsme si vědomi toho, že cena časopisu není nízká, ale při jeho poměrně úzké specializaci nemůžeme počítat s tím, že by náš náklad dosáhl nákladu zábavných magazínů.

Na prvním čísle tohoto nového časopisu se výrazně podíleli členové a spolupracovníci Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů: **Martina Dvořáková** (1968) je nezávislá novinářka, **Jiří Koubek** (1976) je studentem Vyšší sociálně pedagogické a teologické školy Jabok, **Jan Kotrč** (1978) studentem sociologie a sociální politiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. **Doc. Tomáš Novotný** (1952) působí na Filozofické fakultě Ostravské univerzity, kde přednáší biblistiku a religionistiku. Je také soudním znalcem v oboru náboženství. **MUDr. Prokop Remeš** (1952) pracuje jako hagioterapeut v Psychiatrické léčebně Praha - Bohnice. **Doc. Odilo I. Štampach** (1946) přednáší na Vyšší sociálně pedagogické a teologické škole Jabok, Teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. **PhDr. Zdeněk Vojtíšek** je mluvčím Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů a redaktorem časopisu Dingir.

Chtěli bychom tento časopis vést tak, jak se nám to osvědčilo právě ve výše zmíněné společnosti - informovat pokud možno objektivně, nepředpojatě, ale zároveň kriticky. Stejně jako na svých seminářích a konferencích chceme dát prostor i těm názorům a pohledům, které sami nesdílíme, a vytvořit tak prostor pro kritický a korektní dialog. Jste tedy zváni, abyste do tohoto rozhovoru na stránkách časopisu vstoupili.

Zdeněk Vojtíšek, redaktor

Na začátku je třeba vyjasnit

CO JE CO

ODILO I. ŠTAMPACH

Kolem témat, jimž se chce věnovat tento časopis, panuje mnoho nejasností. Časopis o sektách, církvích a nových náboženských hnutích - **DINGIR** - je otevřen spolupráci všech, kdo mají starost o kvalitu současné religiozity a vyznají se v ní. Proto lze předpokládat, že se v článcích vyskytnou různé názory. Není to na škodu a teprve korektně vedená diskuse pomůže vyloučit omyly, sblížit stanoviska, doplnit jedny pohledy jinými.

V zájmu srozumitelnosti bychom se chtěli přiblížit ideálu jednotné terminologie. Stejně skutečnosti bychom rádi označovali stejnými výrazy. Předkládáme zde první nástin slovníčku, který by tomu měl pomoci. Chceme se pokusit stručně vymezit pojmy, které budou pravděpodobně v našich textech častěji zastoupeny. Seřazujeme je pro snadné vyhledání abecedně, nikoli podle logické návaznosti. Je přirozené, že ten, kdo se bude chtít podívat, v jakém významu budeme používat výrazu náboženská společnost, bude muset projít heslo náboženství a pod.

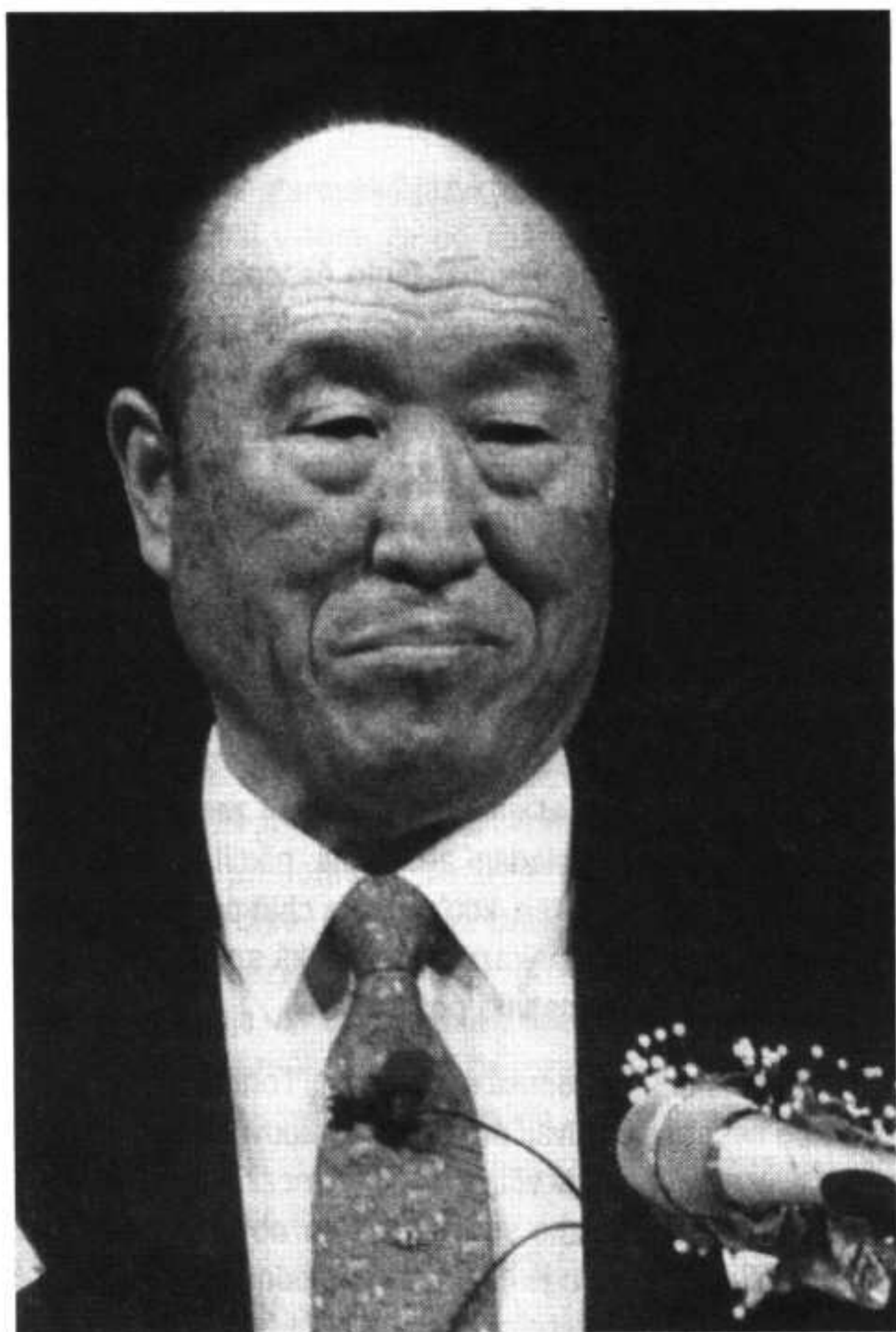
CÍRKEV, křesťanská náboženská společnost. Tohoto slova občas někteří autoři nesprávně užívají pro označení libovolné náboženské společnosti a nerespektují věcné rozdíly mezi náboženstvími. Mimokřesťanské náboženské společnosti se obvykle samy jako církve neoznačují (výjimkou je např. Církev sjednocení) a křesťané také v tomto případě nemluví o církvích. Uvnitř křesťanství se někdy slova církev užívá pro společenství všech křesťanů, jindy pak pro nějaké dílčí společenství, např. pro územní útvar větší církve, denominaci, jednotu. Z tohoto pohledu je křesťanských církví mnoho. Není správné stavět proti sobě pojmy církev a sekta. Může se totiž stát, že i některá církev má trvale nebo v určitém období své existence sektářské rysy.

FUNDAMENTALISMUS, přístup, který připisuje posvátným knihám nebo různým dalším zdrojům učení a náboženským autoritám absolutní neomylnou pravdivost v zásadě ve všech oblastech lidského života. Na všechny otázky jsou připraveny odpovědi, pro všechny situace jsou k dispozici závazné pokyny. Fundamentalismus zjednodušuje složité problémy. Nevšímá si historického rázu spisů, tedy jejich lidského autorství, jež nese znamení doby a prostředí, kde spisy vznikaly. Někdy fundamentalismus zahrnuje také odpor k lidem jiného náboženského přesvědčení a snahu vnutit jim své náboženství.

KULT, ve vlastním smyslu jde o uctívání. Kult je doma především v teistických náboženstvích. Bývá to uznání, že Bůh je velký, mocný a dobrotivý a člověk je tvor, závislá bytost, příjemce Božích darů. Může jít o kult vnitřní, ale běžně se mluví o kultu, pokud se projevuje navenek slovy, gesty apod. Vnější projevy mohou být spontánní, improvizované. Pokud mají stanovený řád, jde o obřad, resp. ritus či nepřesně rituál. (Rituál je ve vlastním smyslu kniha, podle níž se konají obřady). Obřad ovšem nemusí být součástí pouze kultu (např. akademické nebo občanské obřady). V přeneseném smyslu se slovem kult míní náboženské vyznání. V anglosaské jazykové oblasti vznikl výraz, který bychom mohli doslova přeložit jako destruktivní kult. Míní se náboženská společnost, která destruktivně působí na psychiku, na lidské vztahy a podobně. V českém prostředí se pro tento případ spíše užívá výrazu sekta. V některých

Oddaní Kršny v Praze na Staroměstském náměstí.
Na protější straně: Ze zen-buddhistické společnosti Sónan - Tózan.
Foto archiv.

Díky knize Stevena Hassana „Jak čelit psychické manipulaci zhoubných kultů“ (nakl. T. Janečka) se s pojmem „destruktivní (či zhoubný) kult“ českému čtenáři nejspíše spojí následovníci korejského mesiáše Sun Myung Moona. Na obrázku je při své pražské návštěvě 9. 11. 1995. Foto archiv.

překladech čteme o destruktivních kultech či zkráceně o kultech.

KVAZIRELIGIÓZNÍ ÚTVARY, aktivity a seskupení připomínající v něčem náboženství a jim odpovídající náboženské společnosti. Nejde však o náboženství ve vlastním smyslu, o náboženství explicitní. Náplní kvazireligiózního dění není vztah člověka ke skutečnosti chápáné jako transcendentní. Jde primárně o nějaký jiný cíl, např. o rozvoj lidských sil a schopností (např. tzv. hnutí lidského potenciálu). Někteří autoři zde ještě rozlišují útvary pseudoreligiózní a krypto-religiózní. Ty první vystupují jako náboženské, ale při nezaujatém pohledu zvenčí tam nenacházíme nic náboženského v souladu s uznanou definicí náboženství. Ve druhém případě jde o izolované náboženské prvky: kult (adresovaný např. lidem), obřady, dogmata, ale nejde o náboženství. Příkladem jsou kryptoreligiózní politické útvary, např. totalitní politická hnutí a politické systémy. Některé směry počítané běžně k novým náboženským hnutím jsou spíše kvazireligiózní (např. hnutí New age, které je spíše snahou o nový životní styl než náboženstvím,

i když jisté náboženské prvky převzalo). Někteří autoři pro tyto jevy používají výrazu implicitní náboženství.

NÁBOŽENSKÁ SPOLEČNOST, seskupení lidí vyznávajících stejné náboženství. Může zahrnovat všechny stoupence nebo jejich část. Teoreticky je možné individuální náboženství jako soukromý vztah člověka k transcendentní skutečnosti, ale něco takového je nesnadné zkoumat. Je obvyklé, že lidé sdílejí své náboženské přesvědčení a svou náboženskou praxi. Není výstižné označovat libovolnou náboženskou společnost výrazem církev vypůjčeným z křesťanství. Náboženské společnosti jsou hluboce rozdílné. Některé jsou volným, neorganizovaným seskupením. Např. organizovaným (i když pluralitním) centrem buddhistů je Sangha, což je v podstatě společenství

mnichů. Buddhističtí „laici“ (nemniši) nejsou organizováni, leda výjimečně v některých směrech. Vágní organizaci má také Umma, náboženská společnost muslimů. Církev jako křesťanská náboženská společnost je rozdělena na mnoho jednotlivých církví (denominací, jednot) s různým typem organizace od vysoce autoritativního, hierarchického a centralizovaného přes různé střední typy až po velmi svobodnomyslná seskupení se silnými demokratickými prvky. Výrazu náboženská společnost se někdy bez rozlišení užívá i pro seskupení lidí, kteří se hlásí k nějakému kvazináboženskému směru. Podobného výrazu náboženské společenství se užívá alternativně ve stejném významu nebo někdy také pro menší seskupení uvnitř náboženské společnosti, např. řeholní řád uvnitř katolické církve. V tomto druhém smyslu se mluví také o komunitě. Zvláštním typem náboženské společnosti (s určitými znaky) je sekta.

NÁBOŽENSKÉ PŘESVĚDČENÍ, intelektuální stránka náboženství. Náboženství netvoří pouze mýty nebo nauky, ale tyto projevy jsou (spolu s náboženskou společností, kultem

a nábožensky motivovaným mravním životem) obvykle součástí náboženského života. Náboženský obsah se sděluje ústně (kázání, vyučování) nebo písemně (zejména posvátné či kanonické spisy jako Bible, Korán a pod.). Protějškem tohoto sdělení je lidská odpověď. Člověk toto sdělení uznává jako pravdivé a zařizuje se podle něj. V širokém smyslu se mluví o náboženském přesvědčení. Křesťané v této souvislosti mluví o víře, i když víra není pouze úkon intelektu uznávající nějaká sdělení za pravdivá. Víra je také důvěra Bohu, spolehnutí na něj, odevzdanost Bohu a podobně. Výrazu víra (a věřící) se běžně užívá i pro náboženské přesvědčení mimo rámec křesťanství. Není to zcela vhodné, protože některá náboženství nabízejí svým stoupencům spíše rozvoj osobní zkušenosti než víru.

NÁBOŽENSTVÍ, vztah člověka ke skutečnosti, která je chápána jako posvátná a transcendentní (přesažná). Posvátná je skutečnost chápána jako dokonalá, vznešená, vzbuzující údiv, úžas, nadšení i obavy. Má jít o skutečnost totálně přesahující svět naší zkušenosti. Tato skutečnost se chápe jako Bůh (monoteistická náboženství), bohové a bohyně (polyteismus) nebo jako nepopsatelná, tajuplná božská skutečnost (neteistická náboženství). Stoupenci náboženství se obvykle seskupují do náboženských společností. Náboženství se třídí podle doby vzniku, podle rozsahu (lokální, národní, světová) a podle různých dalších hledisek. Doplnkem náboženství (latinsky religio, odtud výrazy pro náboženství v mnoha jazycích) jsou kvazireligiózní útvary. Obojí společně je předmětem zájmu oboru zvaného religionistika. Ta zkoumá náboženské jevy nezaujatě, tedy bez ohledu na případné náboženské přesvědčení badatele. Teologie naproti tomu vychází z některého náboženství, je jeho reflexí a může se z tohoto hlediska zajímat o stejné jevy jako religionistika. Tedy také o různá náboženství. Přístup tohoto časopisu je spíše religionistický. Religionistika spolupracuje zejména se sociologií, demografií, psychologií, kulturní a sociální antropologií a filozofií.

NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ, náboženství, která se objevují v nové vlně zájmu o náboženskou skutečnost a hodnoty po odeznění hluboké náboženské krize. Tato vlna zájmu je v různých zemích různě mohutná a začíná dříve či později, ale obvykle ve druhé polovině 20. století. Nejde obvykle o prostý návrat k náboženským tradicím, které dnešní lidé nebo spíše jejich předchůdci opustili. Tato nová hnutí čerpají podněty z křesťanství,

přičemž si z něj někdy jen vybírají prvky, které kombinují s jinými podněty. Čerpají ale také z mimokřesťanských zdrojů západního (např. antického) a orientálního původu. Někdy se obracejí o inspiraci také k náboženstvím přírodních národů, např. k šamanismu jakožto jevu typickému pro tato náboženství. Někdy jde o hnutí obsahově spíše kvazireligiозní, např. hnutí lidského potenciálu či tzv. psychokulty. Není věcně správné směřovat problematiku nových náboženských hnutí s problematikou sekt či sektářství. Pouze některá tato hnutí mají sektářské rysy. Sektářství se může projevovat i na pozadí tradičních náboženství.

PROTISEKTÁŘSKÉ HNUTÍ, organizované aktivity zaměřené proti škodlivému vlivu sektářství na jednotlivce, na společnost. Tato hnutí mohou mít kořeny v církevním prostředí nebo jde o občanské aktivity. Často jsou jeho aktivisty sami lidé dříve postižení sektářstvím nebo příbuzní a přátelé takových lidí. V takových hnutích se může uplatnit kvalifikace religionistů, sociologů, psycho-terapeutů, lékařů a právníků. Počátkem těchto aktivit je podrobná dokumentace sektářského působení a odborné studium této problematiky. Charakteristickými projevy protisektářského působení je snaha seznámit veřejnost s problematikou sekt a poskytnout jí individuální poradenství, často v podobě linky důvěry. Problematickou formou protisektářského působení jsou tzv. deprogramovací týmy. Ty vycházejí z předpokladu, že v některých sektách se mění postoje lidí vlivem tzv. mentálního programování. Kladou si za cíl toto naprogramování odstranit. Někdy to činí na komerční bázi. Jsou známy případy, kdy se tyto týmy dopouštěly násilí. Dále je třeba říci, že protisektářské hnutí není zaměřeno proti lidem, kteří se ocitli pod vlivem sekt. Má-li být hnutí účinné, musí nábožensky založené protisektářské hnutí vycházet také z kritiky vlastního náboženského společenství z hlediska těchto tendencí. Protisektářské hnutí je někdy nástrojem náboženské nesnášenlivosti. To ovšem také oslabuje jeho působivost, protože jednat nesnášenlivě znamená spíše sektářství posilovat než mu bránit.

RELIGIOZITA, sociologicky vzato jde o přítomnost náboženství v populaci. Jako hromadný jev se zjišťuje sociologickými metodami a výsledky zkoumání se zpracovávají statisticky. Zkoumá se ale též obsah religiozity. Někdy se tohoto slova užívá jako synonyma pro výraz náboženská, tedy lidský sklon uctívat, který se může zaměřit

na různé protějšky a vytvořit náboženství nebo kvazireligiозní útvar. Tam, kde se zájem o duchovní otázky neprojevuje v podobě náboženství s jasně určenou organizací, naukou, obřady a pod., mluví se někdy též o spiritualitě a též o nové spiritualitě.

SEKTA, náboženská (nebo kvazireligiозní) společnost s určitými znaky. Různí autoři uvádějí různé znaky. V mnoha případech nelze jednoznačně mluvit o sektě, často jde o sektářské tendence. Některé náboženské společnosti měly sektářské znaky, ale později se od nich uvolňují. V jiných případech se sektářská mentalita prosazuje v náboženských společnostech, jež obvykle nikdo do sektářské společnosti neklade. Pozorovatelé se minimálně shodují v tom, že je krajně zdůrazněna autorita, až potud, že jde o reálnou moc nad lidmi. Sektářství se někdy charakterizuje jako náboženský totalitarismus. Někdy se doplňují další znaky, které s autoritářstvím úzce souvisejí, např. fundamentalismus vzhledem k naukám či textům, uzavřenost vůči okolí a selekce informací. Má-li tato charakteristika vystihnout všechny případy, není vhodné počet znaků příliš rozšiřovat (a tím zužovat rozsah pojmu). Pro sektu není rozhodující její novost (vyskytuje se mezi tradičními náboženstvími stejně jako mezi novými náboženskými hnutími), neobvyklost nauky a praxe nebo početní nepatrnost. Sektářství se pokládá za nebezpečné pro nitro člověka (ztráta samostatného úsudku a schopnosti svobodně se rozhodovat),

někdy je nebezpečné i pro zdraví nebo dokonce ohrožuje životy lidí.

SOUČASNÁ RELIGIOZITA, souhrn jevů souvisejících s náboženstvím v současnosti, přítomnost náboženství v dnešní populaci. Míní se obvykle religiozita v oblasti západní civilizace od poloviny 20. století. Je předmětem zvláštního žurnalistického, ale i odborného zájmu ne pouze proto, že jde o aktuální jev vyžadující přiměřenou odpověď, je též odlišná od předchozího období. Předchází jí úpadek tradiční religiozity zejména v první polovině 20. století. Součástí dnešní západní religiozity je znovuoobjevení tradičních náboženství západního světa (křesťanství a judaismu) určitými skupinami obyvatel, přičemž jejich prožívání má specifické, vnitřně rozporné rysy. Důležitý je důraz na zkušenost, resp. zážitek. Současnou religiozitu ale spíše reprezentují nová náboženská hnutí, ať již nová původem nebo pouze svou přítomností v západním světě. Jedním z problémů současné religiozity je také náboženské sektářství.

SPIRITUALITA, osobní orientace podobná náboženské, prožívaná spíše ve volných skupinách či hnutích, bez pevné věrouky, organizace a obřadu. Někdy může být nesešně určité, jde-li o spiritualitu blízkou teistickým náboženstvím, spiritualitu neteisticky zaměřenou nebo kvazináboženskou. Patří k ní praktiky duchovního života, především různé formy meditace. Mimoto se v křesťanském prostředí používá tohoto výrazu pro

*Svou božskou Matku Šrí Matádží Nirmalu Déví vítají pražští příznivci chlebem a solí.
Foto archiv.*

označení způsobu duchovního života uvnitř církve, inspirovaného např. nějakou výraznou osobností nebo řádovým společenstvím (spiritualita mnišská, karmelitská, ignaciánská apod.)

SPOLEČNOST PRO STUDIUM SEKT A NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH SMĚRŮ, občanské sdružení, jehož členové se zabývají kromě jiného problematikou, již vyjadřuje název společnosti. Nejde o vědecké pracoviště. Vytváří spíše neformální prostor pro výměnu informací a spolupráci odborníků různých specializací a různého názorového zaměření. Společnost poskytuje službu veřejnosti pořádáním několika seminářů pro členy a pozvané hosty, dvou veřejně přístupných konferencí ročně a poradenskou službou, resp. linkou důvěry. Spolupracuje s vydavatelstvím Oliva na sérii brožur k dané problematice. Ve spolupráci s firmou Dingir spol. s r.o. vydává tento časopis a poskytuje odborníky pro přednášky na školách a v různých kulturních institucích. Studuje problematiku sekt i z hlediska psychických a sociálních rizik sektářství. Klade však důraz na studium, plně respektuje Ústavou a zákony zaručenou náboženskou svobodu. Není založena na náboženské nesnášenlivosti. Udržuje přímé styky s představiteli nových náboženských směrů, zve je na semináře a konference, dává jim tam možnost veřejně vysvětlovat a hájit svá stanoviska. Jednotliví členové Společnosti si zachovávají svá různá osobní hodnocení směrů, jimiž se zabývají, ale ve své činnosti se snaží být nezáujatí.

VÍRA, zejména v monoteistických náboženstvích vztah důvěry a oddanosti vůči Bohu a spolehnutí na něj. Víra může zahrnovat také uznání nějakých sdělení o Bohu, přičemž Bůh sám je považován za jejich autora (i když to činí prostřednictvím lidských svědků). Tak je to také v křesťanství. Víru nelze redukovat na pouhé přijetí nějakých „pravd“. Obsah víry se vyznává, káže či učí. Jeho souhrnem může být věrouka a ve zkrácené podobě např. krédo nebo konfese. V klasických ustálených náboženstvích může být obsah víry předmětem kritické úvahy. Lidé mají o víře přemýšlet. V některých, zejména novějších náboženstvích se očekává slepá víra, tedy podřízení mysli autoritě bez uvažování. Víra úzce souvisí s náboženským přesvědčením. Někteří křesťanští autoři by vztah mezi nimi mohli vidět tak, že se všemi náboženstvími souvisí nějaké přesvědčení, kdežto křesťanství je založeno na víře. Míní se pak víra v užším smyslu, víra křesťanská.

Registrace náboženských společností:

NIKDO Z TOHO NENÍ ŠŤASTNÝ

JIŘÍ KOUBEK, MARTINA DVOŘÁKOVÁ

Postavení církví a náboženských společností není ani po osmi letech svobody v České republice vyřešeno. A - jak vyplývá z rozhovoru s pracovníkem Ministerstva kultury Jiřím Tesaříkem - přestože tento stav není uspokojivý, nezdá se, že se na něm v nejbližší době něco změní.

V České republice působí v současné době desítky, ne-li stovky církví a náboženských společností, avšak oficiálně zaregistrováno na Ministerstvu kultury jich je pouze 21. Ze zákona povinnost registrace pro církev ani jiné náboženské společnosti neexistuje a nutno říci, že některým tento stav docela vyhovuje - mohou totiž svojí činnost vyvíjet zcela podle svého, aniž by stát o nich i jen věděl.

„Mnoho jiných by ale registraci u Ministerstva kultury naopak uvítalo, avšak většinou nesplňují jednu z hlavních podmínek. Tou je podle zákona 308 z roku 1991 a zákona 161 z roku 1992 nejméně deset tisíc podpisů zletilých osob, hlásících se k danému náboženskému společenství,“ vysvětluje jednu z nejvíce kritizovaných částí těchto zákonů Jiří Tesařík z odboru církví Ministerstva kultury ČR.

„Možná více než kvůli samotné registraci jsou tyto zákony nevyhovující hlavně proto, že neřeší problém financování církví a náboženských společností. Dosud totiž platí 'dinosauros naší legislativy', zákon č. 218 z roku 1949, na jehož základě mají všechny zaregistrované církve právo požádat stát o

dotace. Z nich se hradí platy duchovních a provozní náklady,“ říká Jiří Tesařík. A tyto dotace dostávají všechny církve s výjimkou šesti, které se státních peněz zřekly. Jsou to Novoapostolská církev, Křesťanské sbory, Bratrská jednota baptistů, Církev Ježíše Krista Svatých Posledních dnů, Náboženská společnost Svědkové Jehovovi a Církev adventistů sedmého dne. Posledně jmenovaná církev pobírá příspěvky pouze na provoz. „A tak u nás dochází k situaci, kdy díky vysokému početnímu censu jsou registrované náboženské organizace mimořádně privilegované subjekty, které stát dokonce dotuje,“ uvádí Jiří Tesařík.

Ani většina církví ovšem není současným stavem nijak nadšena. Přímá finanční vazba na stát, a tím i závislost se jim logicky příliš nezamlouvá. Ovšem za stavu, kdy doposud nebyly vyřešeny restituce a církve navíc často přišly o naději na vrácení majetkového zázemí tím, že uloupené budovy byly rychle převedeny ze státních do komunálních či soukromých rukou, mnoho jiných možností nezbývá. „Dalším hráčem této partie je veřejnost, která si klade otázku, proč by z peněz všech daňových

Zákony, platné v České republice, které se týkají postavení církví a náboženských společností

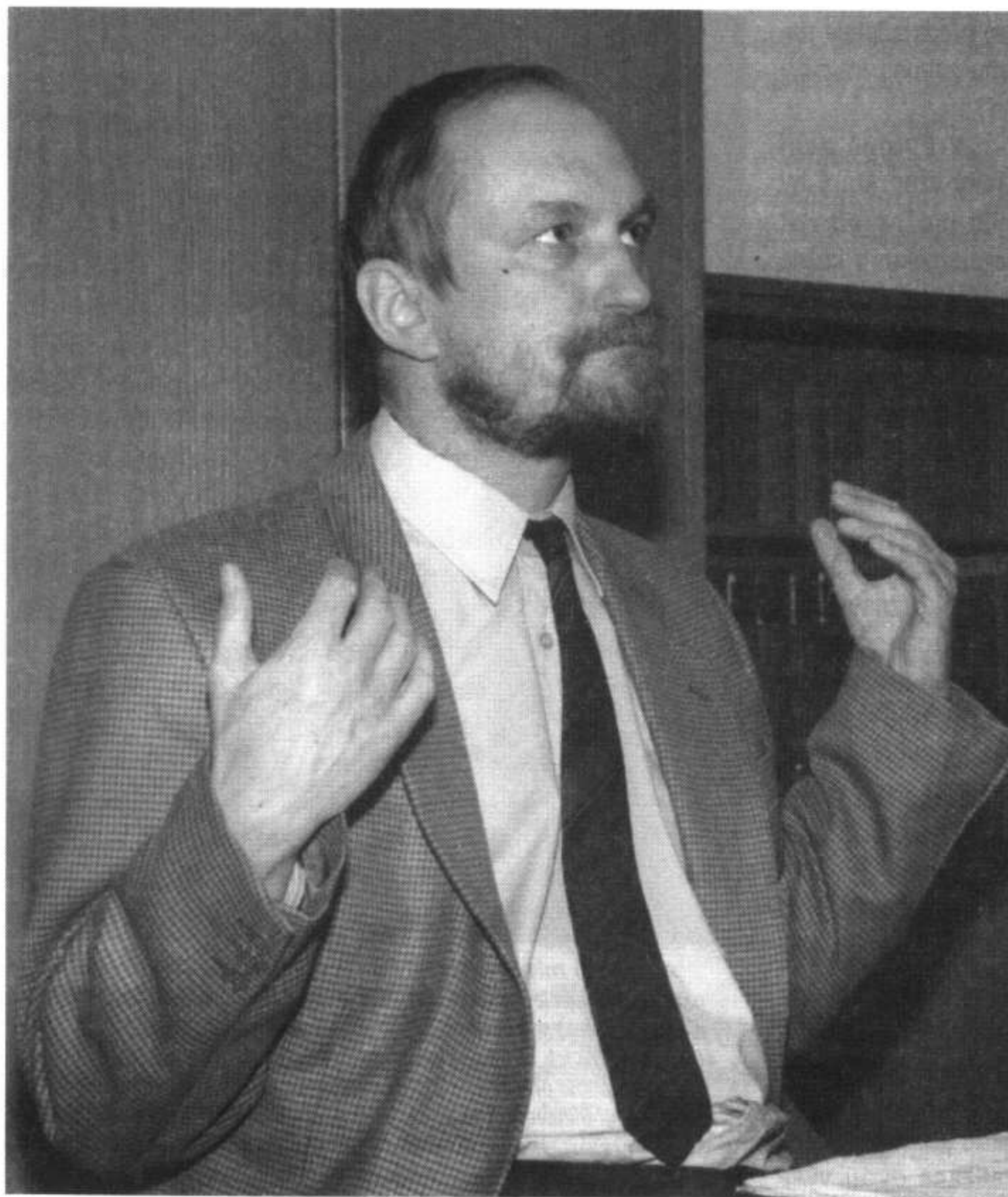
Zákon 308 / 1991 (výňatky)

§ 1 - (1) Každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru sám, nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadů. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.

§ 4 - (1) Církvi nebo náboženskou společností se podle tohoto zákona rozumí dobrovolné sdružení osob stejné náboženské víry v organizaci s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy a obřady. ... (4) Stát uznává jako církve a náboženské společnosti pouze ty, které jsou registrovány podle tohoto zákona.

§ 9 - (1) Pověřené osoby vykonávající duchovenskou činnost mají právo vstupu do veřejných zařízení sociální péče a zdravotnických zařízení a dětských domovů, dále mají právo vstupu do ubytovacích objektů vojenských útvarů, do míst, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova.

§ 11 - Návrh na registraci církve nebo náboženské společnosti může být podán, prokáže-li se, že se k němu hlásí nejméně tolik zletilých osob, kolik stanoví obecně závazný právní předpis České republiky a Slovenské republiky.

Jiří Tesařík, pracovník odboru církví Ministerstva kultury. Foto Jan Kotrč.

poplatníků měly být hrazeny náboženské společnosti, když ne všichni občané této země jsou věřící či členy nějaké církve," říká Jiří Tesařík a dodává, že především tyto dvě otázky by se měly stát předmětem legislativních změn, které se na Ministerstvu kultury připravují již delší dobu.

„Nejdříve bychom tedy rádi vyřešili počet podpisů nutný k registraci," slibuje Tesařík. „Oním prahem deseti tisíc jmen jsou některé náboženské společnosti vůči ostatním diskriminovány. Vždyť i náboženské skupiny s menším počtem členů mohou být kvalitní a měly by mít stejná práva jako všechny

ostatní," tvrdí J. Tesařík, který si je však vědom, že se jedná o dvousečnou zbraň. Sníží-li se totiž podmínka deseti tisíc podpisů například na sto či dvě stě, jak navrhuje Ministerstvo kultury, budou se moci oficiálně zaregistrovat i společnosti, o nichž by se dalo mluvit spíše jako o extrémistických náboženských či o sektách. Teoreticky bychom pak z daní mohli platit i takové společnosti, jako je Církev sjednocení (moonisté) či Scientologická církev.

„Není samozřejmě naším cílem, aby stát podporoval všechny, i zcela nedůvěryhodné náboženské nebo pseudonáboženské orga-

nizace. Ale jádro problému je jinde, a to již v samotném ekonomickém oddělení církve od státu, které musí nastat co nejdříve. Teprve poté, až církve nebudou na státu závislé a nebudou jim tudíž automaticky vypláceny dotace, lze diskutovat o různých zvýhodněních. Jinými slovy: snížení početního prahu je možné až v souvislosti se zrušením obligatorních dotací. Daňové úlevy by zůstaly obecné pro všechny konfese a nadto by stát další otázky řešil individuálně," vysvětluje Jiří Tesařík a dodává, že jde o to, jaká církev a za jakých podmínek bude moci na státních školách oficiálně vyučovat náboženství, jaká církev a za jakých podmínek bude moci vykonávat pastorační službu v armádě, ve věznicích apod. nebo které náboženské obřady (např. sňatek) budou státem uznány za právoplatné, a další.

Jiným důležitým bodem je fakt, že některá náboženská seskupení s malým počtem členů dnes nemohou získat statut právnické osoby jinak, než že se prostřednictvím Ministerstva vnitra „skryjí" za občanská sdružení. Příkladem toho, k jak paradoxní situacím dnešní nevyhovující legislativa vede, je Církev Kristova. Toto zatím malé netradiční společenství nemůže být zaregistrováno jako církev (nemá deset tisíc členů), ale kvůli slovu „církev" v názvu se nemůže stát ani občanským sdružením, neboť podle zákona nemohou občanská sdružení vyvíjet náboženskou činnost. Tito lidé, kteří se sami jednoznačně pokládají za křesťany, situaci vyřešili nakonec tak, že utvořili občanské sdružení pod jménem „Pražské společenství Kristovo".

„I proto se dnes málokdo vyzná, která skupina je vlastně náboženská a která není. Nejlepší by bylo, abychom všechny nábožensky činné společnosti a církve evidovali pod jednou střešou například na Ministerstvu kultury," navrhuje Jiří Tesařík.

Jakou cestou se však vlastně příprava nového zákona o církvích a náboženských společnostech bude ubírat? Existuje například v některé zemi model, který by byl

Zákon 161 / 1992

Zákon České národní rady ze dne 19. března 1992 o registraci církví a náboženských společností

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 1 - Církve a náboženské společnosti, které hodlají vyvíjet svou činnost na území České republiky, registruje ministerstvo kultury České republiky

- a) hlásí-li se k nim nejméně deset tisíc zletilých osob, které mají trvalý pobyt na území České republiky,
- b) hlásí-li se k nim nejméně 500 zletilých osob, které mají trvalý pobyt na území České republiky, a jsou-li tyto církve a náboženské společnosti členy Světové rady církví.

§ 2 - Registraci nebo zrušení registrace církve nebo náboženské společnosti oznámí ministerstvo kultury České republiky písemně Českému statistickému úřadu do sedmi dnů poté, co rozhodnutí nabude právní moci.

§ 3 - Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

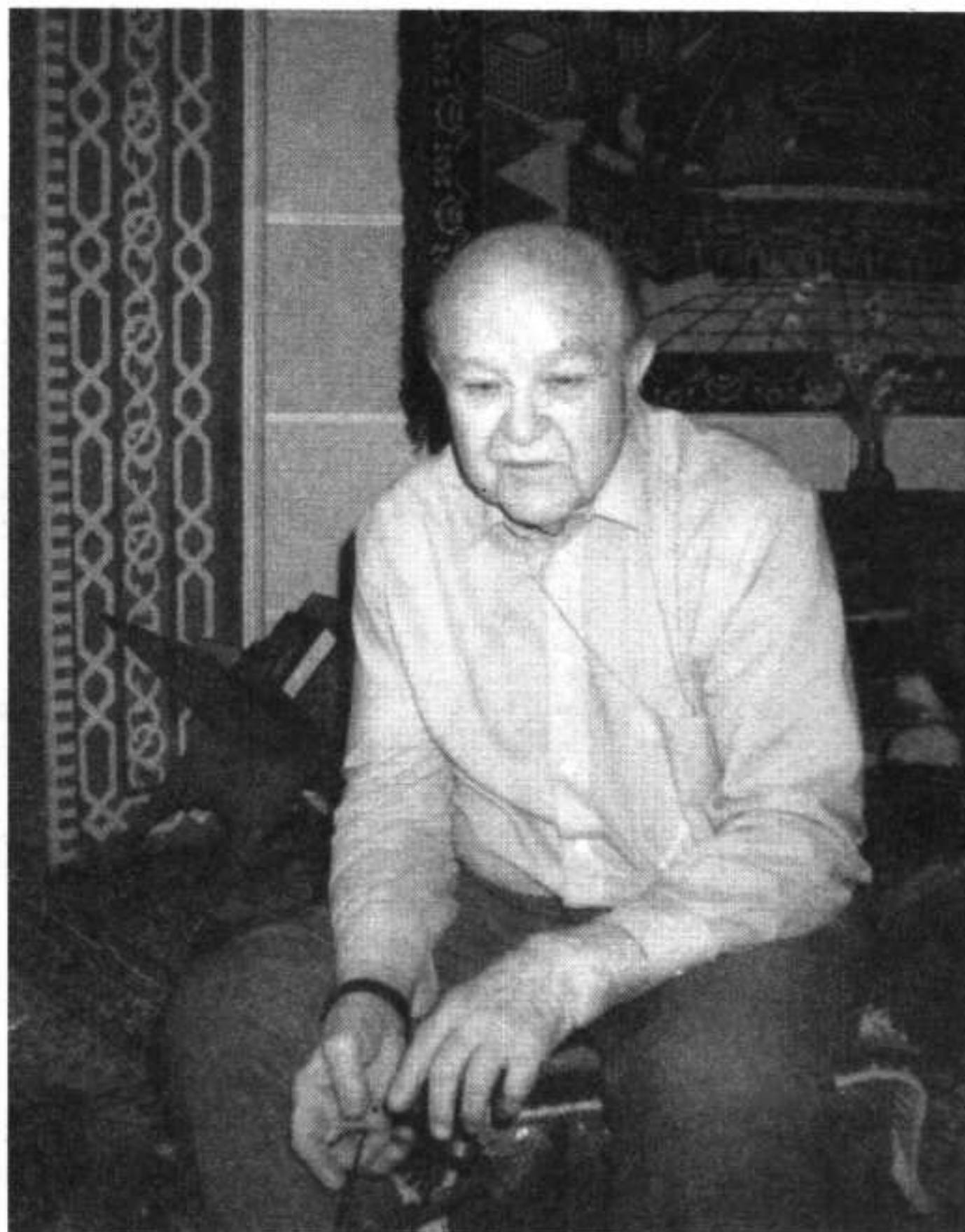
Seznam registrovaných církví a náboženských společností v České republice k 1. 1. 1998:

APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
 ■
 BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
 ■
 CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE
 ■
 CÍRKEV BRATRSKÁ
 ■
 CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ
 ■
 CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA SVATÝCH
 POSLEDNÍCH DNŮ
 ■
 CÍRKEV ŘECKOKATOLICKÁ
 ■
 CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ
 ■
 ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
 ■
 EVANGELICKÁ CÍRKEV A. V. V ČESKÉ REPUBLICE
 ■
 EVANGELICKÁ CÍRKEV METHODISTICKÁ
 ■
 FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE
 ■
 JEDNOTA BRATRSKÁ
 ■
 KŘESŤANSKÉ SBORY
 ■
 LUTERSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A. V.
 V ČESKÉ REPUBLICE
 ■
 NÁBOŽENSKÁ SPOLEČNOST ČESKÝCH UNITÁŘŮ
 ■
 NÁBOŽENSKÁ SPOLEČNOST
 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI
 ■
 NOVOAPOŠTOLSKÁ CÍRKEV V ČESKÉ REPUBLICE
 ■
 PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
 ■
 SLEZSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ A. V.
 ■
 STAROKATOLICKÁ CÍRKEV V ČESKÉ REPUBLICE

pro předkladatele návrhu zákona inspirující?

„V Evropě není žádný vzor, který by bylo možné převzít beze zbytku. V každé zemi je to jinak, ale jako zajímavé nám připadá fungování církví například ve Španělsku. Základní svoboda konstitovat se jako církev je v této zemi velice přístupná bez nějakého znevýhodňujícího početního censu. A s těmi církvemi, kde to stát uzná za vhodné, řeší specifické otázky dohodou. Podobně je tomu i v Polsku. A k této právní úpravě by se náš návrh měl blížit,“ říká J. Tesařík.

Avšak - stejně jako v případech jiných zákonů a vyhlášek nelze očekávat, že novelizace dvou výše jmenovaných zákonů proběhnou brzy. „Mám-li být upřímný, musím říci, že novelizaci nelze očekávat v nejbližších pěti letech. Doposud v žádné vládě ani mezi poslanci nedošlo ke koaliční shodě. Pokud by vše šlo dobře, budeme mít nový zákon o církvích a náboženských společnostech tak v roce 2003,“ uzavírá Jiří Tesařík. ■

Ač to zní neuvěřitelně, v naší zemi nemá postavení registrované náboženské společnosti ani islám. Podmínkám registrace by muslimové pravděpodobně vyhověli (českých muslimů je podle odhadů sice jen asi 400, trvale žijících cizinců, kteří se hlásí k islámu, ovšem snad až 20 tis.). Ale podle předsedy Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR Mohameda Ali Šilhavého (na snímku) je nepřijatelné dát státním úředníkům do rukou jmenový seznam. Foto Zdeněk Vojtíšek.

SOUČASNÉ PRÁVNÍ POSTAVENÍ CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ JE NEUDRŽITELNÉ

ZDENĚK VOJTÍŠEK

Dokládá to např. případ Církve sjednocení (moonistů). Tato náboženská společnost oslovovala loni na jaře v Čechách a na Mo-

Zákony, platné v České republice, které se týkají postavení církví a náboženských společností (pokračování ze str. 4 a 5)

Zákon ze dne 14. října 1949 o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem (výňatky)

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Osobní požitky duchovních.

§ 1. - Stát poskytuje podle dalších ustanovení zákona osobní požitky duchovním církví a náboženských společností, kteří působí se státním souhlasem v duchovní správě, v církevní administrativě nebo v ústavech pro výchovu duchovních. Státní úřad pro věci církevní může výjimečně v dohodě s ministerstvem financí přiznat osobní požitky i duchovním, kteří jsou jinak činní.

§ 2. - Státní souhlas lze udělit jen duchovním, kteří jsou československými státními občany, jsou státně spolehliví a bezúhonní a splňují i jinak všeobecné podmínky pro přijetí do státní služby. Státní úřad pro věci církevní může v případech hodných zvláštního zřetele prominouti podmínku státního občanství.

§ 3. - (1) Osobní požitky duchovních tvoří: a) základní plat, b) hodnotní přídavek a c) odměna za vyšší výkon.

(2) Částky základního platu, způsob a míru jeho zvyšování, podmínky pro přiznání hodnotního přídatku a jeho výši, jakož i podmínky pro přiznání odměny za vyšší výkon a podrobnosti o této odměně stanoví vláda nařízením.

§ 9. Rozpočty.

(1) Zástupci církví a náboženských společností a správcové církevního majetku jsou povinni sestavovat rozpočty a závěrečné účty a předkládat je Státnímu úřadu pro věci církevní ke schválení.

(2) Rozpočty na řádné věcné náklady sestavují se podle skutečných potřeb, a to podle zásad státního rozpočtu; podrobnosti stanoví Státní úřad pro věci církevní v dohodě s ministerstvem financí.

ravě náhodné chodce. Pod záminkou náboženské tolerance nebo spolupráce křesťanských církví je žádala o vyslovení podpory jejich registrace. Zvala je k podpisovým archům, na nichž bylo kromě jiného uvedeno, že podepsaný se hlásí ke Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství (pod tímto názvem založil své náboženství v Koreji roku 1954 Sun Myung Moon). Tímto způsobem se moonistům vcelku snadno a brzy podařilo shromáždit více než deset tisíc podpisů, které požaduje zákon 161/1992.

Registrující orgán (odbor církví Ministerstva kultury) pak obdržel návrh na registraci Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství, jehož součástí byly i takto získané podpisy, adresy a rodná čísla.

Zdá se tedy, že zákon byl naplněn, i když samozřejmě zůstává otázkou, zda je možné signatáře těchto archů považovat za ty, kteří se k této náboženské společnosti „hlásí“ (podle zákona 161 / 1992). To snad lze posoudit na základě toho, zda tito signatáři byli dostatečně informováni o společnosti, k níž se takto „přihlásili“. Registrující orgán to u signatářů zjišťoval těmito otázkami (převzato z dopisu, který poskytla paní G. H.):

1. Byla jste informována, kdy a kým bylo Společenství založeno?
2. Byla jste seznámena se základním věroučným spisem Společenství nebo alespoň s jeho existencí?
3. Byl Vám blíže vysvětlen smysl a význam pojmů tzv. Pravých rodičů,

mise Pravých rodičů a Pravých rodin, které jsou součástí věrouky Společenství?

4. Byla jste blíže informována o způsobech výběru partnerů pro manželství a uzavírání sňatků mezi členy Společenství?
5. Byla jste informována o podobě, obsahu a významu nejdůležitějších obřadů, základních rituálů a svátků Společenství?
6. Byla jste seznámena se statutem Společenství - tj. základním právním dokumentem, který je součástí návrhu na registraci?
7. Byla jste informována o organizační struktuře Společenství mimo hranice ČR?

Je přiznačné, že adresátka tohoto dopisu odpověděla na všechny otázky odboru církví Ministerstva kultury záporně. Své odpovědi doplnila o dopis, který také případně ilustruje okolnosti získávání podpisů a údajů od těch, kteří „se hlásí ke Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství“:

„Vážení!

Uvádím na pravou míru, jak se můj podpis dostal na Společenství. Šla jsem v Brně okolo kostela sv. Tomáše a tam mně zastavila nějaká paní a tázala se mně, jestli jsem věřící. Řekla jsem, že ano, že jsem římskokatolického vyznání.

Žádné podrobné informace mně neřekla, jenom že se jedná o Společenství křesťanů a provádí se průzkum, aby církve spolupracovaly. Když jsem souhlasila, požádala mně, abych jí řekla jméno a adresu, aby si to mohli

ověřit. To bylo vše. Mluvily jsme asi 5 minut.

Na otázky, které jsou v dopise, který jste mně poslali, říkám na všechny ne. Víru nechci měnit. Kdo mění víru, neměl žádnou (Karel Čapek).

Mám nepěkný dojem, že Společenství se snaží podpisy občanů využít k nekalým cílům. ...“

Dnes je již zcela jasné, že registrující orgán byl v roce 1993 v případě registrace Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi oklamán (viz článek na str. 15 - 17). Je jistě třeba tento orgán vyzvat k tomu, aby nedopustil podobnou blamáž i v případě moonistů. Ještě daleko závažnější ale je, aby byly přijaty takové nové zákony, které by podobné podvody učinily napříště už zcela zbytečnými.

NOVÁ AKROPOLIS - OD PŘEDNÁŠEK K MESIÁŠSTVÍ

JIŘÍ KOUBEK

Díky pravidelnému a rozsáhlému plakátování není možné si v největších městech České republiky nevšimnout společnosti Nová Akropolis. Tato filozofická společnost pořádá velký počet přednášek - jak pro veřejnost, tak pro své členy, v Praze jsou již ve vlastních prostorách. Témata přednášek jsou různá, např. Mýty o potopě, Ideály a utopie, Středověká alchymie, Giordano Bruno, Rabíndranáth Thákur, Nikola Tesla, Slované, Mezopotámie, Etika v medicíně a další. Celou tuto širokou škálu témat přednáší v Praze asi 8-10 členů Nové Akropolis.

Nová Akropolis dále pořádá cyklus přednášek „Srovnávací filosofie Východu a Západu“. Tento cyklus, nazývaný též „Úvodní kurs“, trvá čtyři měsíce a obsahuje 15 přednášek na témata např.: Bhagavad Gíta, Tibet a Helena P. Blavatská, Buddha, Konfucius, Platon, Sokrates, stoicismus a další. Kursy začínají zhruba jednou měsíčně, jejich cena je 600 Kč. Úvodní kurs je zakončen ústní, nenáročnou zkouškou.

K jejímu úspěšnému zvládnutí nejsou důležité znalosti, ale spíše ochota stát se členem Nové Akropolis. Není nic neobvyklého, je-li posluchačům Úvodního kursu nabídnuta přihláška k členství ještě dříve, než absolvují závěrečnou zkoušku. Kuriózně vyznívá svědectví jednoho účastníka Úvodního kursu, který byl spolu se všemi přítomnými vyzván, aby se šel zapsat na termín zkoušky.

Modely registrací církví a náboženských organizací v Evropě

V Evropě nenajdeme dvě země, které by měly stejné podmínky pro registraci církví a náboženských organizací. V každé zemi je to jinak - v závislosti na jejím historickém vývoji. Ale prakticky ve všech zemích (s výjimkou Francie) je uplatněn tzv. princip diferencovaného přístupu.

Jen situace na Slovensku je podobná té naší - platí stejný zákon 308/1991. Nutný počet osob, které se hlásí k registrující se náboženské společnosti, je ovšem ještě vyšší - 20 000. Slovensko je o krok dále tím, že byl přijat obecný restituční zákon, ale nedošlo zatím k ekonomickému oddělení státu a náboženských společností.

I přes rozdílnosti jednotlivých států můžeme zmínit tři základní modely. Ten první reprezentuje např. Španělsko a Polsko, kde možnost registrace je velice liberální (početní census je zanedbatelný) a specifické podmínky fungování náboženských organizací stát s jednotlivými konfesemi řeší individuálně. Podobné podmínky registrace jsou například i v Rakousku.

Naproti tomu zcela jiný model reprezentuje Francie, kde veškerá náboženská společenství jsou postavena na roveň občanských sdružení.

A konečně nesmíme opomenout ty státy, které počítají s existencí státní církve, jak je tomu ve Švédsku, Norsku, Velké Británii a Řecku. V těchto zemích je jedna konfese výrazně právně nadřazena nad druhé a ostatní církve mají většinou status obdobný občanským sdružením.

Jiří Koubek

z domova

Když ovšem dostal do ruky formulář, zjistil, že je nadepsán jako přihláška ke členství.

Na Úvodní kurs navazují další kursy – druhý cyklus trvá různě: jeden a půl až tři roky. Tento kurs je již pouze pro členy a v Praze jej přednáší manželé Kročovi. Členové Nové Akropolis jsou v organizaci zapojeni do různých sekcí – knihovna, propagace společnosti (tisk a výroba plakátů a jejich následné vylepování), organizace veřejných přednášek, výroba sádrových odlitků a poslední rok i výroba čtvrtletníku „Nová Akropolis – Zrcadlo kultury“. Nalezneme v něm články od členů Nové Akropolis z České republiky či ze světa. Zahraniční příspěvky jsou přetištěny ze zahraničních časopisů Nové Akropolis.

Uzavřenost před okolním světem se netýká pouze časopisu. Nová Akropolis odmítla spolupráci s učiteli filozofických fakult z důvodu, že tito lidé nevyznávají stejné cíle jako členové Nové Akropolis. Jak uvedla MF DNES v červnu loňského roku, Nová Akropolis je centralizovaná a hierarchicky uspořádaná organizace. Pobočky v jednotlivých zemích navenek vystupují jako školy filozofie a dobročinné spolky, ale uvnitř údajně existuje kruh zasvěcenců s přísnou disciplínou, tajnými spisy a mystérii.

Samotní členové Nové Akropolis pro organizaci obětují mnoho volného času.

Někteří ji navštěvují pětkrát i vícekrát týdně na několik hodin denně, mnohdy zůstávají celou noc. Z publikací, které vydali a které mají na předsezce uvedeno „Jen pro vlastní potřebu“, se můžeme dočíst, že svět okolo nás považují za ženoucí se do záhuby:

„Zaplnili jsme planetu podlidmi, kteří prosazují své bestiální instinkty, své nečisté umění, svou sterilní politiku, svou vědu ve službách triviality, ne-li dokonce ve službách krutých válečných výtvorů. Rodí se zruďné děti, objevují se obavy plné předsudků před blížícím se koncem světa, bohatí jsou stále absurdněji bohatší a chudí stále nelidštěji chudší“ (Jorge A. Livraga, Základy Akropolitánského Ideálu, Nová Akropolis, duben 1995 - 2.vydání, str. 22).

Sami sebe považují za ty, kdo vědí, jak se z této nepříjemné situace dostat. „V této situaci, která se každodenně zhoršuje, se vztyčuje náš Akropolitánský Ideál jako osamělé, ale mocné volání naděje, k němuž se přidává stále více a více hlasů. Náš návrh Nového Člověka je ztělesněním tohoto volání naděje. (...) Navrhujeme postupné obrození Lidstva, vycházející z malé pokusné skupiny, která může svými výsledky dokázat účinnost a možnost tohoto lidského obrození ve všech zeměpisných šířkách ... světa“ (str. 22-23).

Jak je z předchozího textu patrné, zasvěcení členové Nové Akropolis považují sami

NA
NOVÁ AKROPOLIS
KULTURNÍ ASOCIACE

Mezinárodní organizace Nová Akropolis byla založena v roce 1957 v Buenos Aires. Zakladatel společnosti, prof. Jorge Arche Livraga (* 1930), se stal jejím prvním prezidentem. Studoval umění a dějiny, je nositelem řady vyznamenání za literaturu a poezii. Ve svých knihách (několik publikací mu vyšlo i v češtině) se zaměřuje na starověká náboženství, mýty a rituály. Zemřel v říjnu roku 1991. Současnou prezidentkou Nové Akropolis je prof. Delia S. Guzmán. Své světové ústředí má Nová Akropolis ve Španělsku. V současné době má organizace pobočky asi v 50 zemích světa. U nás organizace působí od roku 1985. Prezidentkou je dr. Slavica Kroča. Své zastoupení má Nová Akropolis ve čtyřech městech: Praha, Brno, České Budějovice a Olomouc. Počet členů je odhadován na desítky.

sebe za výlučnou skupinu s jasným „mesiášským posláním“. Zakladatel Nové Akropolis v této publikaci dále píše o tom, že chtějí vybudovat „Nový a Lepší Svět“, jehož „esenciální buňkou bude Nový Člověk“:

„Sníme o Novém Člověku jako o autentickém Nadčlověku, jako o tom, který překonal lidská ohraničení a dosáhl přímého kontaktu s tím, co je božské“ (str. 40).

I přes svoji výlučnost popírají, že by byli náboženskou sektou. Ale zároveň přiznávají, že praktikují „vymývání mozků“: „Že v Nové Akropolis provozujeme 'vymývání mozků'? Samozřejmě, a právě včas! Stačí vidět stav úzkosti a zmatku, s nímž se lidé přibližují k Filosofickému Ideálu, aby se pochopila naléhavá potřeba očištění těchto mozků dřív, než jimi necháme proniknout trochu jasu. Kdo by používal skleněnou lampu úplně pokrytou prachem? Z takového by nemohlo vyzařovat světlo“ (D.S. Guzmán, Řekli mi, že..., str. 31).

Nebezpečí působení Nové Akropolis není v tom, že sami sebe považují za „vyvolené“ (na to mají jisté právo), ale že tato informace je zcela záměrně zamlčena a zatajena všem potenciálním členům. Lidé se stávají členy Nové Akropolis, aniž by tušili, že se stávají členy skupiny s „mesiášským“ posláním. Do tohoto poslání jsou postupně zasvěcováni, aniž by věděli, o co se vlastně jedná.

V sídle pražské organizace Nová Akropolis je ateliér Minerva, kde členové vyrábějí sádrové odlitky kulturních a uměleckých předmětů dávných kultur a civilizací. Jak dokládá fotografie, tyto výrobky jsou prodávány např. v Praze na Havelském tržišti. Fotografie Jan Kotrč

STRANA PŘÍRODNÍHO ZÁKONA

JIŘÍ KOUBEK

Na naší politické scéně je tolik politických stran, hnutí a seskupení, že orientovat se ve všech je bezesporu nad lidské síly. Mezi jistými outsidersy letošních červnových voleb (z nichž mnohé ani nepředstoupí před voliče, aby se ucházely o jejich přízeň) nalezneme i stranu, které zajisté patří místo v tomto jinak zcela nepolitickém časopise. Tato strana, úzce svázaná s jedním náboženským směrem, totiž ve své podstatě politická není. Ale nepředbíhejme.

Držím v rukou program strany, která (pokud bych to měl stručně shrnout) slibuje všechno všem: sníží nezaměstnanost, ozdraví naši ekonomiku, sníží daně, zruší DPH. Slibuje zvýšení sociálních programů pro matky s dětmi, pro důchodce a pro nemocné, ví, jak vyřešit drogovou problematiku, kriminalitu a mnoho dalšího. Jak toho chce dosáhnout? „Strana Přírodního zákona chce vytvořit společnost, která svůj vývoj orientuje na Přírodní Zákon, který je pro všechny lidi jako osobnosti a sociální bytosti platný,“ píše se v úvodu programu. A program dále pokračuje vysvětlením, co Přírodní Zákon je: „Výraz Přírodní Zákon zahrnuje všechny zákony

přírody, které řídí život v celém univerzu. Jsou to jak přírodní zákony, které vládou atomům, planetám a galaxiím, tak i ty, které tvoří základ našeho zdraví, životního prostředí, společnosti a průmyslu. Přírodní Zákon taktéž ovládá inteligentní funkční proces v nás samotných. Řídí naše dýchání, tep srdce a každý impuls našeho myšlení a činnosti.“

V programu je mnohokrát zmíněn tzv. „Maharishi efekt“, který je založen na myšlence, že snad téměř všechny problémy lidstva se vyřeší, bude-li jedno procento populace zasvěceno do speciálních meditačních technik. Autorem myšlenky Maharishiho efektu, a tím i inspirátorem Strany Přírodního Zákona je jogín Maharishi Mahesh Yogi, zakladatel Transcendentální meditace (TM).

Tato společnost byla založena roku 1958 a u nás působí od roku 1990 pod hlavičkou Maharishiho védské univerzity. TM se představuje jako vědecká společnost, ale například nejvyšší soud ve státě New Jersey (USA) rozhodl, že se nejedná o společnost vědeckou, nýbrž náboženskou. Stejně tak i v SRN je od roku 1989 TM vedena jako náboženské hnutí.

Transcendentální meditace přináší poselství o stavu „čisté bdělosti“, který žákům

Z tiskového oznámení Strany Přírodního Zákona:

„... Sociologické výzkumy ukazují, že praktikování TM a Jogického létání ve velkých skupinách natolik silně oživí uspořádanost, pozitivitu, harmonii a kreativitu ve společnosti, že je neutralizováno sociální napětí, agresivita a násilnost a kriminalita klesá o 20 - 30%. Hospitalizace a dopravní nehody jsou drasticky snižovány a kvalita života se na všech úrovních života zvyšuje. ...

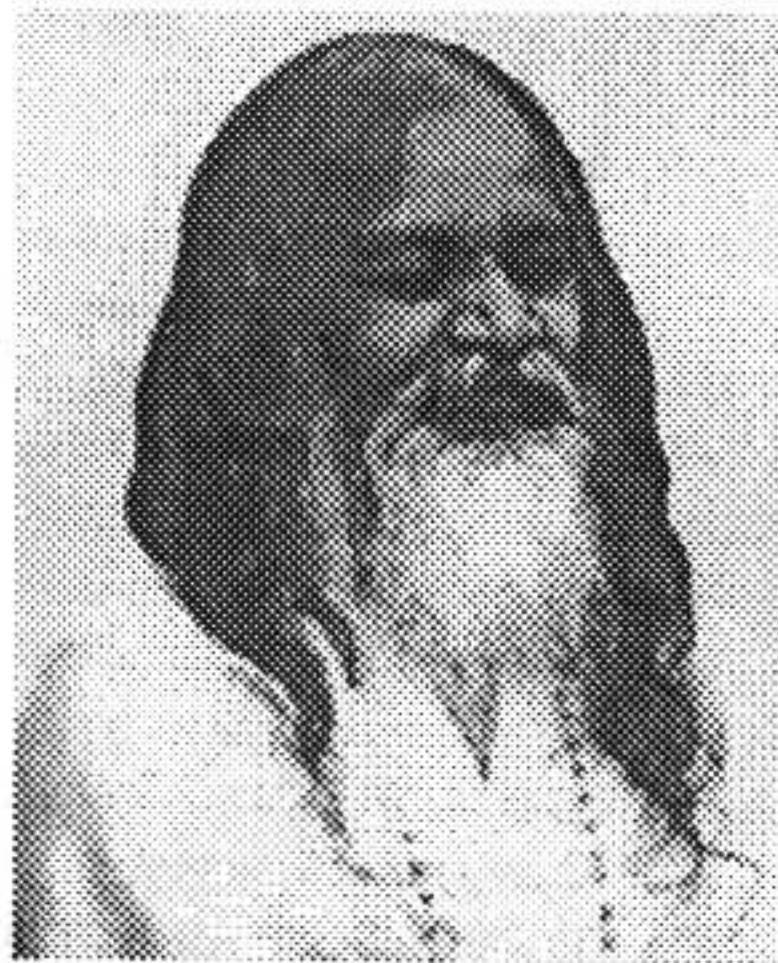
Strana Přírodního Zákona vyzývá vládu, aby neprodleně vyškolila a permanentně zaměstnala 7 000 osob jako Jogické letce. Takováto skupina může být udržována již se zlomkem státního rozpočtu. Jako alternativa může být ihned vyškolen 11% vojáků (asi 7 000 osob) v technice Jogického létání. Pouze touto preventivní jednotkou bude zaručena opravdová ochrana míru v České republice.“

5. 3. 1997

zasvěceným do TM umožní vyřešit nejen veškeré problémy (odstranění stresu, nervozity a nespavosti), ale též např. levitovat. Předstupněm levitace je tzv. jógické létání, které předvedli Maharishiho jogíni na první tiskové konferenci Strany Přírodního Zákona v Praze 5. 3. 1997. Bylo to skákání v tureckém sedu, což je zajisté účtyhodný výkon, k levitaci má však ještě daleko.

K mimořádným efektům je nutná metoda TM, která spočívá v opakování mantry dvakrát denně 15 - 20 minut. Následovník TM ji obdrží při zasvěcovacím obřadu. Představitelé TM tvrdí, že pokud tyto meditace praktikuje jedno procento lidí v nějaké oblasti, lze očekávat výrazné zlepšení životních podmínek. S žádostí o podporu projektu „1000 lidí pro Liberec“ (založeného na Maharishi efektu) se představitelé Maharishiho védské univerzity obrátili na Magistrát města Liberec. Byli odmítnuti a rozhodnutím Magistrátu jim nebylo ani umožněno využívat prostor radnice k přednáškám.

TM je rozšířena asi v 80 zemích světa a její meditační techniky údajně využívají více než čtyři milióny lidí na celém světě. Nelze se proto divit, že Maharishiho následovníci se snaží uplatnit i v naší zemi.

Maharishi Mahesh Yogi

Z volebního programu Strany Přírodního Zákona:

STÁTNÍ DLUHY - Každá vláda, která bere půjčky a doufá, že je příští vláda a příští generace splatí, jedná nezodpovědně. **Strana Přírodního Zákona** nahospodaří investiční prostředky, které potřebuje, v našem vlastním státě a vybuduje soběstačnou ekonomii. Oživením Přírodního zákona ve vědomí České republiky vznikne hospodářství, které přivede bezmeznou inteligenci a efektivitu Přírodního Zákona k plnému uplatnění. Blahobyt, hojnost a vzájemné obohacení jsou všeobecnou realitou pochodů přírody v celém univerzu. **Strana Přírodního Zákona** vytvoří blahobyt

pro všechny a výkonnou, hospodářsky nezávislou zemi tím, že rozvine nekonečný potenciál Přírodního Zákona v životě našeho státu. (str. 17)

Někomu se to může zdát jako krásný sen, ale přesto - naše programy jsou založeny na poznání, jak fungují přírodní zákony hospodářství a národní produktivity. Naše programy jsou vědeckými výzkumy potvrzeny. (str. 16)

Zároveň zkrášlíme zemi novými ideálními vesničkami v sousedství velkých měst. Se svými domy, zahradami, vodotrysky a jezery budou tyto ideální vesnice okrasou venkova a národa. (str. 9)

Pouze strana, která může uspokojit všechny rozdílné potřeby národa, si zaslouží podporu každého voliče. Strana Přírodního Zákona je takovou stranou. (str. 10)

vydavatel neuveden, redakčně neupraveno

z domova

Cítíte se unaveni? Ztrácíte nadšení a chuť do života? Jak se vám ráno vstává? Ztrácíte radost z věcí, kterou jste měli, když jste byli malí? - Snad si ani neuvedomíme, že všechny tyto naše denní nepříjemnosti mají společnou příčinu - jedy. Tvrdí to aspoň scientologové, příslušníci jedné z nejvýznamnějších sekt.

Jedy jsou - podle scientologů - nejen kolem nás, ale ukládají se i do našich tělních buněk a tam působí naše rozmrzelosti, únavy a nespokojenosti. A není těch jedů málo - alkohol, léky, drogy, radiace, pesticidy, potravinářská barviva, čisticí prostředky, konzervační látky, jedy v ovzduší, zbytky rentgenového a slunečního záření ...

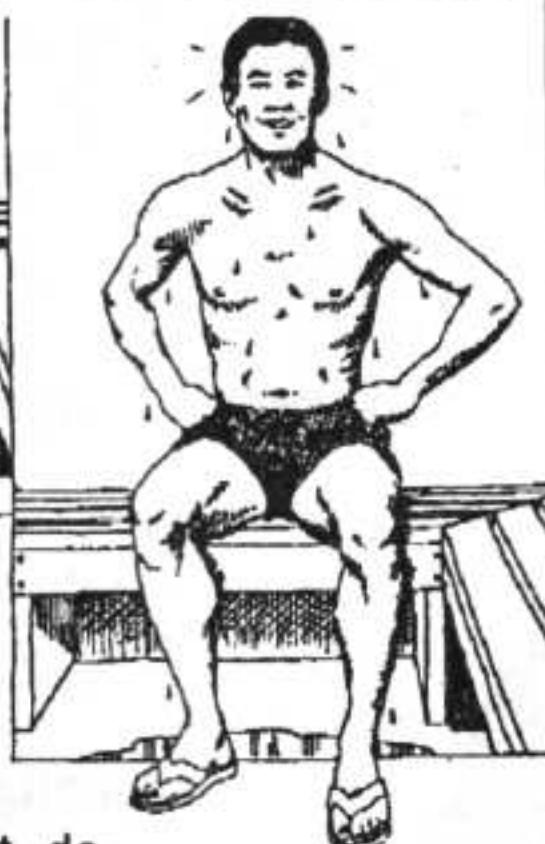
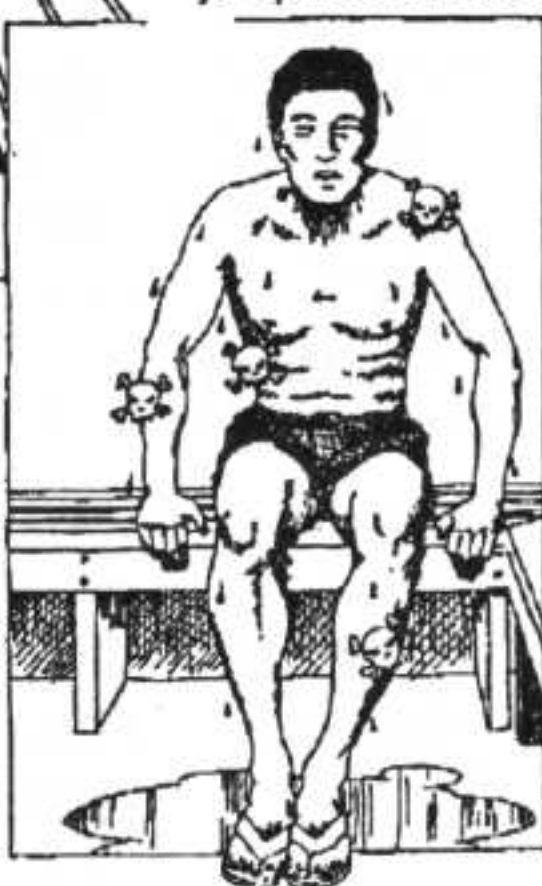
„Teď si odpovězte na to, jak na vás tyto jedy působí!!!“ vybízejí naléhavě scientologové na svých letácích a plakátech a zvou do Dianetického centra. Pokud si na tuto otázku odpovíme tak, jak si představují, musíme se zhroutit. Tolik jedů se do našeho těla snad ani nemůže vejít! Zároveň ale našim znečištěným buňkám svítne naděje: zbavit se všech jedů, ukládaných po celý život do našeho těla, dokáže purifikační program (*angl.* Purification Rundown).

Purifikační program je dílem vynálezce tzv. dianetiky a zakladatele Scientologické církve Američana L. R. Hubbarda (1911 - 1986). Hubbard ho vymyslel v roce 1977 jako program, který zbaví lidstvo drogové závislosti, problému, který si tehdejší svět začal uvědomovat s plnou naléhavostí. Hubbard považoval tento program za tak převratný, že za něj očekával Nobelovu cenu.

Kořeny purifikačního programu jsou ovšem starší: především jimi jsou Hubbardovy „výzkumy“ v oblasti radiace. Absolvent jednoho semestru jaderné fyziky, coby „jaderný expert“,

totiž sepsal v roce 1957 knihu „Vše o radiaci“ (All About Radiation), v níž propaguje vitamínový lék Dianazin. Ten má údajně zabránit nemoci z ozáření a vznikl již v roce 1953, v době, kdy svět obcházela hrozba jaderné války. Zanedlouho (v roce 1957) byly však všechny tablety Dianazinu scientologickému distribučnímu centru zabaveny americkým Úřadem pro potraviny a léčiva (FDA) a Hubbard byl obviněn ze vzbuzení falešných zdravotních nadějí.

Purifikační program sestává ze tří hlavních částí. První z nich je upravená životospráva. Klient

má sice vykonávat běžná zaměstnání (chodit do práce apod.), ale má zvýšit přísun zeleniny, dobře a dlouho spát, dodržovat denní řád apod. Nejdůležitější změnou jídelníčku jsou velké dávky vitamínů. Mezi nimi hraje hlavní roli niacin. Druhou složkou purifikačního programu je pravidelný jogging a třetí složkou saunování až tři hodiny denně.

A účinek? Díky běhání a životosprávě se mají uložené jedy z těla uvolnit, v sauně se jich pak člověk údajně zbaví - vypotí je. Pacienti dosvědčují, že pocení v sauně provázejí zvláštní příznaky: zrudne jim kůže na místě, kde byli zasaženi radiací, cítí alkohol, který z nich prý odchází, svědí je staré jizvy po styku s toxickou látkou apod. Tyto subjektivní pocity je pak skálopevně ujistí, že uvedené jedy měli skutečně v těle uloženy a že díky purifikačnímu programu jsou nyní definitivně odstraněny.

Ovšem niacin - jak řekl doc. MUDr. Evžen Hrnčíř, CSc., soudní znalec v oboru zdravotnictví se zaměřením na hygienu a nemoci z povolání, redaktorovi Reflexu Ivanu Brezinovi, „způsobuje rozšíření kožních cév. Kli-

Jedový test

Jak působí jedy životního prostředí, konzervační látky, léky, alkohol, drogy, záření (rentgen, UV, radioaktivita, mikrovlny a další) na Vás a Vaše myšlení?

Zakrtejte: + znamená převládá ANO nebo zcela jasně ANO
- znamená převládá NE nebo zcela jasně NE
m znamená MOŽNÁ. Ani ano, ani ne

Při pochybnostech odpovězte na otázky podle prvních 12 měsíců.

1. Dostáváte se u vás tzv. jarní únava? + m -
2. Dostáváte se u vás „jarní únava“ i v jiných ročních obdobích? + m -
3. Cítíte se častěji duševně vyčerpaní/a?
 4. Jste často nekoncentrovaní/a
 - a) při rozhovoru s ostatními? + m -
 - b) při čtení? + m -
 - c) při práci? + m -
5. Chodívá to ve vašem životě nahoru dolů? + m -
6. Připadá vám těžké se uvést do chodu? + m -
7. Máte nebo měli jste nějakou alergii nebo více alergií? + m -
8. Cítíte se často silněji podrážděn/a? + m -
9. Jste častěji tělesně vyčerpaní/a? + m -
10. Vyskytuje se u vás tělesný neuduh nebo tělesné potíže, které se stále opakují? + m -
11. Mohli by vás ostatní považovat za nudné? + m -
12. Míváte nepřijemné nebo děsivé sny? + m -
13. Jste zapomnětliví/a? + m -
14. Trpíte nespavostí? + m -
15. Jste nervózní? + m -
16. Pociťujete často stres? + m -
17. Přicházejí na vás často nepřijemné myšlenky, nápady nebo představy? + m -

JMÉNO:
ADRESA:
TELEFON:

DIANETICKÉ CENTRUM
Hornokráčká 60, 140 00 Praha 4, tel. 900 51 007

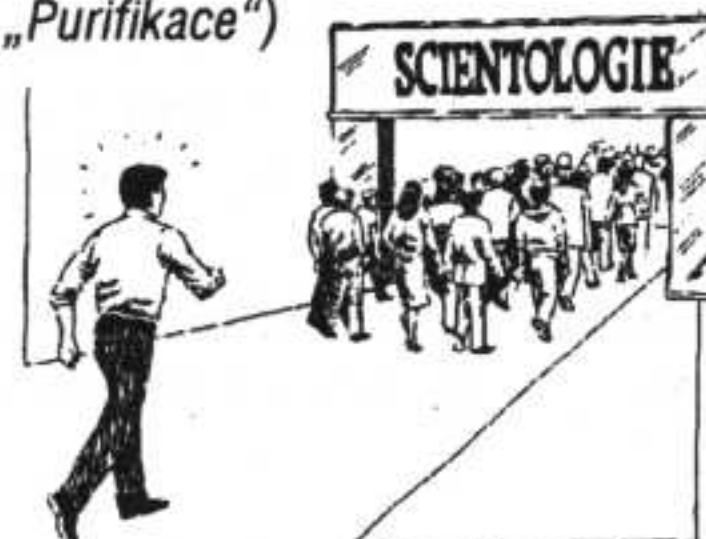
nicky se to projeví zčervenáním kůže a mohou to provázet různé subjektivní pocity, třeba svědění nebo jiné,“ uvádí doc. Hrnčíř na pravou míru, jak je to s „uvolňováním jedů“ z těla.

Celý zhruba třítydenní program nás bude stát 25 tis. Kč.

Ovšem již citovaný plakát ubezpečuje: „Váš další život a vaše tělesné zdraví za to stojí.“ Slíbeno je totiž jasné myšlení, lepší soustředění, větší výkonnost, nabytí životní rovnováhy, zvýšení inteligenčního kvocientu atd.

Je jen chvályhodné, když si kdokoli z nás, stresovaných lidí konce 20. století, upraví životosprávu, běhá a saunuje se. Ale s jedy v těle to nemá mnoho společného. „Mně se na tom nelíbí to, že laické veřejnosti imputuje určité nepravdivé představy,“ uzavírá doc. Hrnčíř své hodnocení purifikačního programu a vysvětluje tak skutečnost, že se o purif musela začít zajímat i policie. ■

(ilustrace převzaty z publikace L. R. Hubbarda „Purifikace“)

BHAGWANE, MILUJI TĚ A DĚKUJI TI!

TOMÁŠ NOVOTNÝ

Seděl jsem v malém soukromém penzionku ve Švýcarsku a mluvil se starým Indem imponantního vzhledu, ozdobeným dlouhým bílým voussem. V rozhovoru mi několikrát opakoval: Jsem na ni velice hrdý, jsem na ni velice hrdý. Na mysli měl svoji dceru, která tento penzionek pro staré lidi postižené Alzheimerovou chorobou vede. Důvodem jeho hrdosti však nebyla její jistě obdivuhodná práce zde ve Švýcarsku, ale události staré bezmála dvacet let.

Když se v šedesátých letech jistý Chandra Mohan rozhodl opustit místo profesora psychologie a filozofie na univerzitě v Jabalpuru a stát se potulným kazatelem, netušil ani on ani jeho okolí, že jednou o něm bude mluvit celý svět. Ze svých obdivovatelů, jež přilákaly jeho provokativní proslovy, si však záhy vytvořil ašram, tedy komunitu těch, kteří se shromažďují kolem svého mistra - guru. Ta se pak začala rozrůstat a zvláště poté, co zprávy o tomto osobitém guruovi začaly pronikat na Západ, začal ašram nabývat nebývalých rozměrů.

V oné době přelomu šedesátých a sedmdesátých let byla východní filozofie velkým lákadlem pro hledající mládež západní kultury. Tím spíše, když tu byl tento vtipný guru se svými osobitými názory a projektem vědomého propojení nejlepších prvků východní a západní kultury. Mnozí se také domnívali, že právě tady našli kýženou zemi svobody - alespoň té sexuální. Jednou ze základních pouček jejich guruovi totiž bylo, že nejlepší cestou, jak se zbavit svých choutek a tužeb, je se jimi přesytit. Samozřejmě, že nejnápadnější se stala tato praxe v oblasti sexu. A tak se v ašramu nejen provozovaly „terapeutické skupiny“ zaměřené na zbavení

tužeb a vášní, ale i celý život se vedl v duchu volnosti až promiskuity.

I když v té době už tvořili většinu obyvatel ašramu (který se rozrostl do tisícových rozměrů) příchozí ze západní Evropy a USA, byla to jedna indická dívka, která na sebe upoutala pozornost a začala si budovat stále význačnější postavení. Do komunity ji přivedl její vlastní otec, když jí bylo patnáct let. Jak sama vypráví, do Mohana, který si v té době už nechal říkat Bhagwan Srí Rajneesh (tzn. Ten, který rozpoznal, že je bohem), se na první pohled zamilovala. Byl to pro ni velký přerod. Ma Anand Sheela, jak se tato malá osůbka nabitá energií jmenovala, byla totiž od dětství nejen velice nadanou sportovkyní a vítězkou řady atletických přeborů, ale i těžko vychovatelným jedincem utíkajícím z domova, hledajícím si přátele podle svých vlastních představ a přinášejícím svým rodičům řadu starostí.

Od prvního setkání s Bhagwanem se však stala jeho oddanou vyznavačkou a celý svůj život podřídila jeho přáním. Ale i on si začal mladičké vyznavačky zvláště všimnout a protlačovat ji vzhůru po žebříčku hierarchie ašramu. Svoji oddaností a energií se nakonec Sheela dopracovala až na post Bhag-

wanovy osobní sekretářky. V této pozici ji zastihlo i nejzajímavější období Bhagwanova hnutí.

Tak provokativní komunita, jakou byl Bhagwanův ašram, totiž nemohla donekonečna napínat toleranci upjaté indické společnosti a postupně se napětí mezi ašramem a okolím vyhrocovalo až do soudních sporů a fyzického napadání. To byl jeden z důvodů, proč Sheela jednoho dne sbalila dvanáct tun zavazadel svého guru, dala zvlášť vyčistit a upravit první třídu na jednom z mezikontinentálních letů a přestěhovala Bhagwana do USA.

Tam tato podnikavá dívka zakoupila ve státě Oregon pozemek větší než je San Francisco a začala budovat město pro svého mistra. Jako pracovní síla i zdroj peněz jí sloužily tisíce oddaných Bhagwanových obdivovatelů, kteří oblečení výhradně do barev vycházejícího slunce, za prostou stravu a primitivní ubytování pracovali na projektu, který nemá mezi podobnými náboženskými skupinami obdoby. Někteří z nich vyprávějí, že v prvotních dobách pracovali každý den včetně sobot a nedělí neuvěřitelných dvacet hodin denně. Od devíti ráno s několika krátkými přestávkami na kávu až do pěti hodin rána dalšího dne.

Postupně se tak skutečně podařilo vybudovat celé město s vlastní policií, hasičským sborem, hotely, přehradou, casinem, letištěm atd. Pod vedením Sheely byla založena i vlastní autobusová síť a aerolinie. Když pak začalo i zde vznikat napětí mezi Oregony a obyvateli města, které dostalo na počest mistra jméno Rajneeshpuram, vybudovala Sheela i vlastní malou armádu tvrdě cvičenou přízvanými poradci z Izraele, Jihoafrické republiky a Švýcarska.

Jedním z velkých projektů bylo i přesídlení třiceti tisíc bezdomovců z celých Spojených států do oblasti Rajneeshpuramu. Protože však vzniklo podezření, že důvodem k jejich přivezení není soucit, ale plán, že tito lidé budou v obecních volbách volit do všech úřadů Bhagwanovy vyznavače (a tak se podaří ovládnout celý kraj), volby byly zrušeny a projekt zkrachoval.

Sheela však byla ochotna pro svého mistra udělat cokoliv. A tak další skandál na sebe nenechal dlouho čekat. Sheela v něm byla obviněna, že když se jí nepodařilo původní obyvatele přechýlit ve volbách bezdomovci, rozhodla se zbavit původních obyvatel otráve-

Bhagwanovi oddaní dnes

Bhagwanovi následovníci netvoří po jeho smrti jednotné hnutí. Ústředí ani všemi uznávaná autorita (kromě Bhagwanových výroků) neexistuje. Na Bhagwana jako významného duchovního učitele se odvolává množství skupin i jednotlivců. Zvláštní roli má pouze první Rajneeshův ašram v Pooně v Indii (založen 1974). Mohan Chandra Rajneesh (1931 - 1990), později nazývaný Bhagwan Shree Rajneesh, ještě později Osho, nezanechal psané texty. Knihy, které vycházejí pod jeho jménem (např. The Rajneesh Bible, česky vyšlo např. Od sexu k nadvědomí, Oranžová kniha - meditační techniky a další), jsou přepisy jeho přednášek. Oshova meditační centra jsou v Čechách v Lažanech na Karlovarsku („Shangri-La“, dříve „Gīt“) a na Moravě v Lažánkách u Veverské Bítýšky („Osho Suguma Meditation Center“), Oshovy dynamické meditace a kurzy se konají i na mnoha jiných místech. Podmínkou účasti na kurzech je negativní test na AIDS. Neformální autoritou alespoň pro některé české sannjásiny je Ostravan Swami Anubodha (Pavel Dlouhý).

Zdeněk Vojtíšek

zahraničí

ním vodních zdrojů. Když byl i tento pokus odhalen, Bhagwanovi oddaní začali sypat do salátových barů v restauracích bakterie salmonely. Podařilo se jim tak nakazit více než sedm set lidí, kteří pak skutečně nemohli jít k místním volbám.

Zároveň se spolu s kulminací napětí mezi Bhagwanovci a jejich okolím zvyšovalo napětí i mezi Sheelou a jejím mistrem, jemuž tak oddaně sloužila. Ten na ni totiž stále zvyšoval své nároky a neustále stupňoval své představy o luxusu, v jakém má jako osvícený mistr nárok žít. A tak v této době vyžadoval např. každý den nové roucho za desetitisíce dolarů a jednou použité již více neoblékal, ale ukládal do skladiště. Jindy poručil Sheele, aby mu koupila náramkové hodinky za 1,5 milionu dolarů, jindy ji zase žádal, aby mu opatřila do čtrnácti dnů tři nové automobily značky Rolls-Royce, ač jich v té době měl již devadesát devět.

Při takových nárocích mistra se samozřejmě záhy Sheele přestalo dostávat peněz na základní životní potřeby obyvatel města a musela jim začít krátiť příděly potravy a další výdaje. Jiným předmětem sporu byla skutečnost, že za účelem získání dalších finančních zdrojů začal v této době Bhagwan dosazovat své učedníky do vyšších funkcí podle toho, kolik byli schopni ze svých úspor poskytnout jeho organizaci. Sám se v té době stával stále více závislým na určitých lécích.

Vše nakonec skončilo definitivní roztržkou mezi Bhagwanem a jeho osobní sekretářkou Sheelou a následnými trapnými obviňováními a udáními, která vyústila ve vyhoštění Bhagwana z USA a uvěznění Sheely. Tím se jejich cesty rozešly a město Rajneeshpuram zůstalo opuštěné.

Bhagwan po těchto událostech změnil své jméno na Osho a obnovil svůj ašram v Indii. Zajímavější než jeho další osud je však Sheela, která přesto, že byla Bhagwanem i jeho vyznavači zavržena a všechny její osobní věci byly v komunitě ostentativně spáleny, se nedovede se svým mistrem vnitřně rozejít. Ještě dnes, kdy jako součást trestu, ke kterému byla na základě Bhagwanových udání odsouzena, vede penzion pro nevyléčitelně nemocné ve Švýcarsku, na Bhagwana (+ 1990) vzpomíná a vyznává svoji lásku k němu. A i její otec, který se na závěr života stal jedním z jejích pacientů, je stále hrdý na to, jaký neuvěřitelný projekt jeho dcera pro svého guru v USA vybudovala.

Životní příběh Sheely je tak nejen výborným příkladem, čeho všeho je schopna ná-

boženská oddanost, ale i ukázkou toho, jak hluboce zůstává návyk na takovou náboženskou skupinu zakořeněn v psychice člověka.

Proto jsem se paní Ma Anand Sheely zeptal:

Nezlobíte se na Bhagwana za to všechno, co vám způsobil, a nemrzí vás, do jakých problémů vás oddanost jemu přivedla?

Ne, na Bhagwana se nezlobím, ani na nikoho jiného, kdo podporoval jeho křivá obvinění proti mně. Jsem jenom smutná, že tak málo důvěřoval svým následovníkům. Obvinil mne totiž proto, aby své následovníky zbavil pochybností, které v nich vznikly v důsledku toho, že jsem ho opustila.

Můj odchod způsobil v jeho náboženství rozštěpení, kterému se bylo potřeba vyhnout, aby se udrželi přívrženci. Byli totiž velice důležití pro Bhagwanovu ekonomickou existenci a také proto, aby pokračovali v jeho učení. Nemohl proto dovolit pokojný rozchod. Nemohl s tím bojovat čestnými prostředky. Použil tedy jednoduše lidskou pochybnost, zvrácenost a negativitu, aby s touto situací bojoval. Věděl, že můj odchod vzbudí mnoho otázek, mnoho pochybností v každém učedníkovi.

Nikdo si nedovedl představit, že by se někdy oddělila Sheela od Bhagwana. Ve skutečnosti Sheela a Bhagwan byli jednou bytostí ve dvou oddělených tělech. To byl názor, který vládl v celé Rajneeshově komunitě. A v této jednotě se cítili pohodlně a bezpečně. A teď nastalo oddělení, velké oddělení. A toto oddělení muselo být překlenu. Bhagwan se rozhodl, že ho překlenu špinavými, hnusnými lžemi, kterým pochybující lidé snadněji věřili, než kdyby se měli ponořit hluboko do sebe a postavit se pravdě. Pravda vyžaduje spoustu odvahy. Mít tuto odvahu tváří v tvář muži, jako byl Bhagwan může znamenat ztrátu „osvícení“. A tak lidé byli ochotni nechat se uplatit lží, protože se báli, že ztratí „osvícení“.

Vzpomínám si na indický mytologický příběh o Akalavyovi, který toužil stát se žákem slavného mistra. Když se konečně setkali, mistr ho požádal, aby si na důkaz oddanosti usekl palec na pravé ruce. Akalavya - přestože byl slavný lukostřelec a znamenalo to pro něj, že už nebude moci nikdy střílet - si podle tohoto vyprávění palec usekl a položil ho k nohám mistrovým.

I já jsem učedník a myslím si, že to, co vypráví tento příběh není pravda. Akalavya

Ma Anand Sheela, bývalá pravá ruka Bhagwana Rajneeshe, dnes vede penzion pro nemocné Alzheimerovou chorobou ve Švýcarsku. Foto Jan Kotrč.

si neusekl palec, ale celou pravou paží a položil ji k nohám svého guru. Miloval a ctil svého mistra a proto i celá pravá paže byla příliš malou obětí.

A tak třicet devět měsíců ve vězení, přijetí hnusných obvinění, to je jen moje malá obětí Bhagwanovi za to vše, co jsem se od něj naučila.

Nelituje tedy, že jste věnovala tolik energie do projektu pro guru, který žil v takovém luxusu na úkor svých vyznavačů? Nemyslíte, že zneužíval vyznavače pro svůj prospěch?

Není škoda žádné energie, která byla věnována na vytvoření této nádherné experimentální komunity. Tato komunita je památkou lásky a oddanosti, ať už existuje anebo je zničena. Je důkazem schopnosti několika jedinců, kteří se celým srdcem oddali jejímu vytvoření.

Bhagwanův luxus je úplně jiný problém. Tímto problémem trpí většina světa. Většina z nás se nerozpakuje domáhat se i zneužívat jiné, abychom naplnili svoji touhu po luxusu. Dali bychom za něj svoji duši. Proč nás překvapuje, že i Bhagwan trpěl touto nemocí? Já jeho jednání neomlouvám, ale ani ho neodsuzuji. To je něco, co si musí vyřešit sám. Sama za sebe vím, že luxus získaný na úkor jiných by mne neuspokojil. Věřím v tvrdou práci, ale věřím také v pohodlný život, který nevylučuje luxus. Já také dobře jím, piji výborná vína a žiji v pohodlném domě s nádhernou vyhlídkou. Jsem za to vše vděčná Existenci.

A co byste řekla Bhagwanovi, kdybyste ho potkala dnes?

Miluji tě a děkuji ti!

NAŠTĚSTÍ NENÍ O ČEM PSÁT

TOMÁŠ NOVOTNÝ

Téměř nepovšimnuta veřejností se málem odehrála další hromadná sebevražda.

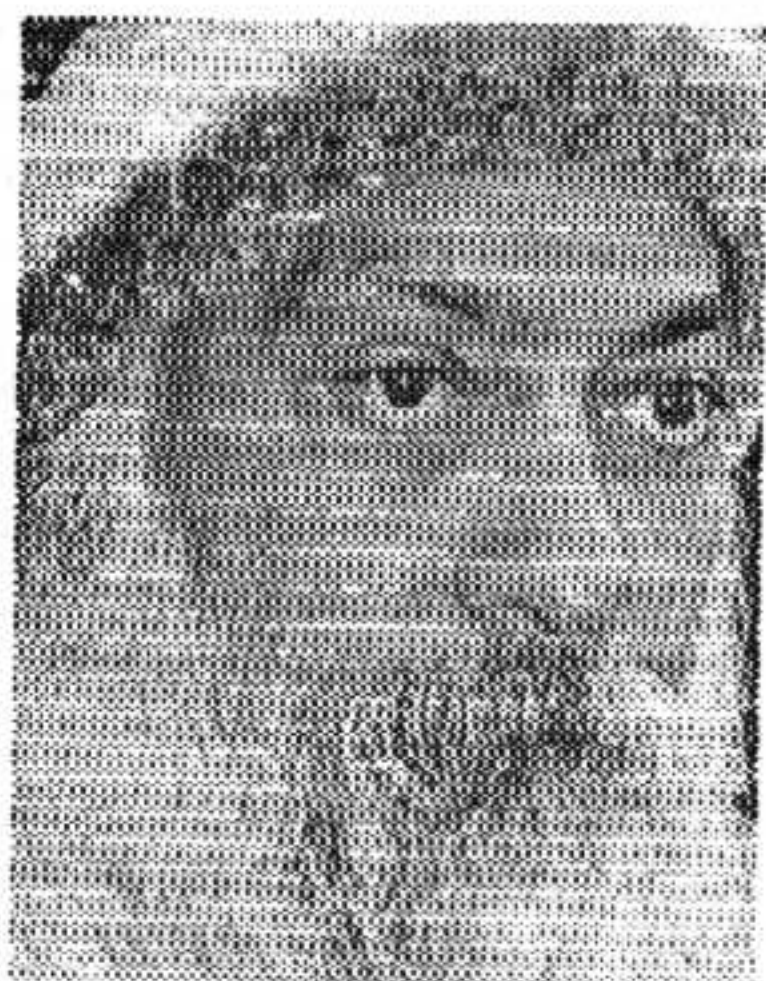
Osmého ledna se o ní pokusila na Kanárských ostrovech skupina 32 členů sekty, kterou založila německá psycholožka Heide Fittkau-Gartheová. Pouze anonymní telefonát, který oznámil, že se celá skupina včetně pěti dětí chystá vyjít na nejvyšší místní horu Teide a tam společně pozřít jed, umožnil policii tomuto činu zabránit. K sebevraždě se členové sekty rozhodli, protože konec světa měl podle nich přijít právě osmého ledna v osm hodin večer. Rituální sebevražda jim měla umožnit, aby jejich duše byly sebrány vesmírnou lodí a odneseny na jinou planetu.

Soudce uvážil, že prostí členové jsou pouze obětmi manipulačních praktik vedoucích sekty Fittkau-Gartheové a všechny kromě ní opět po výslechu propustil na svobodu. Devatenáct z nich (z toho tři děti) se o pět dní později (13. 1.) pokusilo o sebevraždu znovu. Tentokrát upálením. Touha po odchodu na jinou planetu byla silnější než strach ze smrti. I tentokrát se našťěstí podařilo tragédii zabránit.

Snad i proto se tato kauza nestala pro média příliš zajímavou. Nebylo možno ukázat mrtvá těla ve sportovním oblečení jako u Nebeské brány loňského roku, ani v kruhu rituálně zavražděné vyznavače švýcarského Řádu Chrámu slunce. Přesto by nás tato událost neměla nechat klidnými. Tento případ je totiž opět příkladem toho, kam až může vést absolutní oddanost náboženskému vůdci.

Pro vedoucího nebo vedení takové organizace přitom může být členská základna pouze jednoduchým prostředkem k získání moci a peněz. Neodmyslitelnou součástí života v takových organizacích je totiž finanční obětavost členů, kteří svým náboženským vůdcům platí neuvěřitelné sumy. Na náboženském cítění lidí se dá tak vydělat více než kdekoli jinde.

Podobně tomu bylo nedávno u jedné „sekty“ na Taiwanu. Zde se v jedné věznici setkali dva odsouzení, jistý Sung Chi-li a jistý Chen Cheng-dung. Místo aby si plánovali, že po propuštění např. vyloupí další banku, rozhodli se, že Sung bude vyprávět o svých nadpřirozených schopnostech a Chen mu je bude dosvědčovat jako jeho nejvěrnější obdivovatel

Z citátů Bhagwana Rajneeshe - Osho:

„Byl jsem u psychiatra. Protože to byla moje první návštěva, požádal mne, abych mu vypověděl všechno od začátku. A tak jsem začal: Na počátku jsem stvořil nebe a zemi ...“

„Jsem proti jakékoli myšlence obětí. ... Obětovat se je nemorální! Ať už se obětuješ pro vlast nebo pro náboženství nebo své děti, je to nemorální. Je to nemorální, protože ti to nedovoluje žít tvůj vlastní život. Stáváš se smutným, začínáš být frustrován - a pak začneš poučovat druhé, že se mají obětovat pro tebe.“

časopis Rajneesh, 1. 2. 1979

„Nemůžete říct, zda mám pravdu, nebo ne. Nanejvýše můžete říct, že jsem zmatený. ... Ale to je přesně to, oč mi jde - úplně vás zmást. ... Lidé chodí od jednoho Učitele k druhému. Vy však nemusíte chodit nikam jinam, protože já v sobě zahrnuji všechny Učitele. ... Neustále totiž sám sobě protirečím ... a tak nemusíte chodit nikam jinam.“

Diskurz, Poona, 22. 6. 1976

„Bůh nestvořil tento svět. Bůh není ve skutečnosti stvořitel. ... Bůh je tento svět. ... Ne, že by tě Bůh stvořil - ale ty jsi to. Tak, jak říkají Upanišády: tatvamasi - ty jsi to.“

časopis Rajneesh, 1. 2. 1978

„Šel jsem všemi cestami a viděl jsem pravdu ze všech stran. A tak, co dneska říkám, bude platit navždycky, protože k tomu už nemůže být nic přidáno.“

Z knihy Rajneeshism, str. 60

„Jsem opilec ... mám v sobě moc vodky (too much vodka in me). A tak když někdy mluvím nesmysly, musíte mi to prominout.“

časopis Sannyas 3 / 78, str. 38

„Manželství je nudné. Proto je svět plný nudných obličejů. Manželství je pouhá nuda. Pokud ovšem nemá duchovní jiskru ... což se vyskytuje zřídka. Prostituce je vedlejším produktem manželství. Pokud nezmezí manželství, prostituce zůstane. Je jeho stínem. Může jít jen spolu s manželstvím. ... Přistihli jste někdy zvíře, že prostituje? Zvířata nemají problémy. Čemu pak vůbec prostituce? Tento ošklivý fenomén existuje pouze na základě jiné ošklivosti: manželství.“

Perveze, co je to? časopis Sannyas 13

Vybral a přeložil Tomáš Novotný

zahraničí

a učedník. Dohodli se, že si tímto způsobem vydělají na dobré živobytí. Když jim další spoluobviněný, fotograf Lo Cheng-hung vyrobil fotografie Sunga, jak se vznáší na zlatých oblacích a rozlévá se kolem něho svatozář, podařilo se jim z lidí skutečně vyhládat statisíce dolarů.

Nejzajímavější na tomto případě ale je, že když nakonec všechno prasklo a dotyční podvodníci byli zatčeni, stovky lidí klečely na kolenou před ústředím této „sektu“ a modlily se, protože odmítaly uvěřit, že se jednalo o podvod. Místo toho, aby se dožadovali svých peněz zpátky, ještě v soudní síni přes sto vyznavačů protestovalo proti „nespravedlivému odsouzení“ svého vůdce.

I v tomto případě všechno dopadlo celkem dobře. Jenom několik set lidí naletělo šikovným podvodníkům, kteří je připravili „pouze“ o peníze a soudné uvažování. To se stává i jinde.

Vedoucí sekty z Kanárských ostrovů paní Helde Fittkau-Gartheová brala od každého z členů za každé setkání 325 dolarů. Vydělala si tak podle policejních zpráv téměř dva miliony dolarů. Obdivovatelé Shoko Asahary, vůdce sekty, která vešla ve známost díky sarinovému útoku v tokijském metru, platili zase stovky dolarů za hrníček čaje uvařený z vody, v které se jejich vůdce vykoupal. Po věstném se stal i (v našich knihkupectvích dnes tak populární) Osho, který na účet svých obdivovatelů postupně nahromadil 99 stříbrných rollsroyců, sbírku zlatých per, hodinky za dva a půl milionu dolarů atd. Vzpomeňme i na to, kolik milionů vybral na založení tisícileté říše náš malý český náboženský vůdce Parsifal Immanuel (Jan Dvorský).

Tak bychom mohli vzpomínat dál a dál. Když jsou členové sekty připraveni pouze o peníze, není to ještě tak zlé. Vedoucí sekty může své obdivovatele poškodit ještě daleko

hůře. Jedním z nejtypičtějších znaků náboženských sekt je totiž vzdání se práva na vlastní rozhodování a absolutní poslušnost. Takový člověk si nechá přeorganizovat svůj život, nechá si poručit, co smí dělat a co nesmí, co smí jíst a co ne, někdy si i nechá přidělit životního partnera ...

Když pak vedoucí naznačí, že bude potřeba se vzdát svého těla, aby bylo možné se vznést k vyšší úrovni, nemá člen, naučený ve všem poslouchat, důvod neposlechnout.

V současné době čeká v texaském městečku Garland přes dva tisíce členů tzv. Církve pravé cesty, na to, až se 31. března zjeví vesmírný koráb, v kterém přiletí Bůh na tuto zem. Alespoň tak to předpověděl vůdce této skupiny, Hon Ming Chen, který tvrdí, že před dvěma tisíci lety byl otcem Ježíše Krista. Podle něho by tentokrát neměl příchod boží uniknout pozornosti veřejnosti. Stačí prý naladit po 25. březnu osmnáctý kanál americké televize. Tam prý totiž bude oznamovat pravidelně svůj příchod sám Bůh. Zatím nezbyvá tedy než počkat. Tím, že se zde nejedná o třicet lidí jako na Kanárských ostrovech, ale o dva tisíce, by se mohla celá záležitost stát mediálně daleko atraktivnější.

Doufejme však, že i po 31. březnu zase nebude o čem psát. ■

POST SCRIPTUM 1. DUBNA

TOMÁŠ NOVOTNÝ

Bůh se neobjevil na osmnáctém kanále americké televize a nepřiletěl pro své vyvolené na létajícím talíři. Nic se však neděje. Chenovi vyznavači jsou mu stejně oddáni, jako byli před předpovězeným datem. Proto si také mohl dovolit malé show na tiskové konferenci, kterou uspořádal po nesplněním proroctví. Vyzval své vyznavače, aby ho ukamenovali nebo ukřižovali, pokud se domnívají, že je falešným prorokem. Přestože čekal teatrálně pět minut, nikdo se ho ani nedotkl. A nebylo to jen tím, že ho po jeho výzvě okamžitě obstoupila místní policie. Když se totiž později ptal, kdo ho chce z jeho vyznavačů nadále následovat, všichni přítomní zvedli nadšeně ruku.

Chenovým vyznavačům nevádí, že jejich prorok stále mění své předpovědi a nesplnila se ani jeho předpověď o příchodu boha, přestože se ještě před časem na svůj život zapřísahal, že se tak stane. Dostali totiž více než plnohodnotnou náhradu. Hon Ming Chen prohlásil, že sice bůh nepřišel tak, jak ho někteří lidé mylně očekávali (sic!), ale jeho předpověď se splnila, protože všichni jeho vyznavači se k tomuto datu změnil v bohy. Za takovou odměnu se jistě vyplatí zapomenout, co Chen ještě před týdnem kázal a jak veřejně prohlašoval, že kdyby se náhodou jeho proroctví o přistání létajícího talíře 31. března nesplnilo, tak svoji skupinu rozpustí a své vyznavače pošle zpátky na Taiwan.

Místo toho jim včera přikázal, aby se přesunuli do Michiganu, což má být nové místo přistání božího létajícího talíře, který je zachrání před atomovým holokaustem.

Samozřejmě, že ho všichni poslechli. Ostatně proč ne, když už mají cestu předplacenou. Být členem sekty Chen Tao není levnou záležitostí. Každý prý musel Hon Ming Chenovi zaplatit při vstupu padesát tisíc dolarů. K tomu je ještě nutno připočítat třicet až šedesát tisíc, které údajně zaplatili za místenku v létajícím talíři.

V Texasu po sobě zanechali nejen své domy a smutné sousedy, kteří říkají, že se jim bude po těchto milých Číňanech stýskat. Nechali tam na jedné ze svých zahrad i kosmický koráb, který si postavili ze starých pneumatik, dřeva, pouličních lamp a několika tvárnic. Chenovi se podařilo přesvědčit své většinou velice vzdělané vyznavače, že toto monstrum vybavené starým křeslem a zahradním opěkačem místo řídicího pultu, bude schopné pojmout (při průměru asi pěti metrů) až sto tisíc cestujících a vzlétnout k nebesům.

Není to tak překvapivé, protože podle Chena se od 31. března staly všechny věci živými bytostmi. Ve svém tiskovém prohlášení k tomuto datu, které je vlastně poselstvím Boha lidstvu, upozorňuje, že od nynějška se může komukoli stát, že uvidí, jak jeho lednička, boty, skříň nebo televizor začnou sami putovat po bytě, a dokonce třeba i zapředou s lidmi rozhovor. Proto je prý také nutné se všemi předměty jednat velice slušně. Kdyby se např. stalo, že byste bouchli dveřmi od ledničky, začne na vás za trest vysílat záření, které bude mít za následek bolení hlavy, nevolnost či nespavost.

Přes všechna tato kuriozní prohlášení však jednání Hon Ming Chena spíše vyvolalo úlevu. Nedošlo totiž k tomu, co se dá v podobných případech očekávat, totiž že příslušníci skupiny chtějí sami napomoci odchodu z tohoto světa. A tak se naštěstí skupina Chen Tao svým rozhodnutím nezařadila vedle Nebeské brány, Slunečního chrámu, Svatyně lidu a dalších skupin, které skončili dobrovolným odchodem ze světa. Nicméně si zajistila pevné místo v rodině všech náboženských skupin, které svými falešnými proroctvími manipulují své spokojené vyznavače úskalími tohoto života. A přestože známe úplně stejný princip od svědků Jehovových, mormonů, Děti Božích a mnohých dalších organizací, vždy nás znovu překvapí jak snadné je v těchto skupinách měnit učení a zásady a jak jsou oddaní vyznavači ochotni bez zaváhání zapomenout na jakékoli bývalé prohlášení vedoucích, pokud by je nutilo k přemýšlení, anebo dokonce vzbuzovalo nedůvěru k těm, jimž odevzdali svůj život. ■

HISTORIE SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH U NÁS

PROKOP REMEŠ

První obdivovatelé pastora Russella se objevili na území Rakouska – Uherska již kolem roku 1907. Ale teprve po nástupu soudce Rutherforda do čela organizace a vzniku samostatné Československé republiky došlo k výraznějšímu nárůstu jejich aktivit. Svobodné Československo bylo badatelům Bible (jak se tehdy svědkové nazývali) vcelku příznivě nakloněno a protože Rutherfordovi příznivci působili zejména mezi českými Němci, mladá republika nekladla jejich působení výraznější překážky.

Ve svých počátcích u nás svědkové neuzívali nejagresivnější metody, jakými byli známi v USA – např. návštěvy „dům od domu“ s přenosnými gramofony či přehrávání Rutherfordových kázání z obřích amplionů umístěných na střeších aut (nejraději o nedělích na veřejných prostranstvích). Díky tomu i díky svým antiklerikálním postojům, kritice renomovaných církví a svému pacifismu měli po vzniku republiky svědkové na své straně značnou část veřejného mínění.

První tiskárna na našem území byla zřízena počátkem dvacátých let v Brně – Juliánově a od roku 1930 byly za činnost svědků v Československu právně zodpovědní dva spolky - Mezinárodní sdružení badatelů Bible a Biblická a traktátní společnost Strážná věž. Počet svědků pozvolna narůstal a na konci třicátých let dosahoval asi jednoho tisíce nadšených ctitelů Russellova a Rutherfordova díla.

Situace se však radikálně změnila po nástupu fašismu k moci. Ve všech totalitních systémech patřili svědkové Jehovovi k nejvíce pronásledovaným skupinám obyvatelstva. Po ustanovení protektorátu Čechy a Morava bylo mnoho svědků Jehovových zatčeno a transportováno do koncentračních táborů. Celá struktura organizace byla rozbita. Zároveň je pravda, že některé represe si svědkové zavinili svou naivitou a svým fanatismem sami.

Oponenti svědků v této souvislosti často připomínají činnost Franze Lipiňského, který působil mezi svědky na Těšínsku a v Třinci. Lipiňski zakazoval řadovým členům vlastnit identifikační průkazy se znakem říšské orlice a svědkyním, jejichž manželé mezi svědky Jehovovy nepatřili, zakazoval sexuální styky s jejich muži. Je zřejmé, že to vedlo k mnohemu zbytečnému rozhořčení, udávání a následné perzekuci ze strany německých úřadů a gestapa. Lipiňski, tak jako mnozí jiní, se ovšem již z koncentračního tábora nevrátil.

Po osvobození Československa ohlásili v listopadu 1945 svědkové Jehovovi ministerstvu vnitra obnovení své činnosti. Ale v této době se již na jejich činnost pohlíželo se značnou nedůvěrou. Proti svědkům byla zaváděna cenzurní opatření a ministerstvo vnitra vyvinulo značné úsilí, aby byla podchycena veškerá činnost organizace a získány jmenovité seznamy dopisovatelů Společnosti s jednoznačným cílem - zničit ji.

Z celosvětové statistiky Svědků Jehovových

Na světě je celkem 104 odboček (národních ústředí) svědků Jehovových.

Bible svědků Jehovových tzv. Překlad nového světa Svatých Písem je přeložena do 27 jazyků, z toho ve 14 jazycích kompletně, ve 13 jazycích jen Nový zákon.

Dvakrát měsíčně vychází i časopis svědků Jehovových Strážná věž hlásající Jehovovo království v nákladu 22 103 000 výtisků. Svědkové dále vydávají dvakrát měsíčně časopis Probuďte se! v nákladu 19 617 000 výtisků. Roční výroba časopisů Strážná věž a Probuďte se! činila v roce 1996: 943 892 500 výtisků, z čehož zvěstovatelé rozdali dle statistik organizace 543 667 923 výtisků. V roce 1997 zaznamenali svědkové Jehovovi pokles v 30 zemích světa, a v dalších 20 zemích neměli žádný vzrůst, z 232 zemí, kde působí. Vrchol zvěstovatelů ve služebním roce 1997 činil 5 599 931. Průměr zvěstovatelů činil za stejné období 5 353 078. Celkový vzrůst svědků Jehovových oproti roku 1996 byl 3,6%. Za období 1992-1997 svědkové Jehovovi pokřtili 1 992 817 nových členů, za stejné období opustilo organizaci 671 806 členů (úmrtí dle statistik organizace 1,5%, zbytek tvoří odchody a vyloučení). Texty v rámečcích připravil Petr Velechovský

Citáty z publikací Svědků Jehovových o vztahu ke státu

„Bůh tedy dovolil Satanovi i lidem, aby vyzkoušeli každou formu vlády, kterou si sami vytvoří. Žádná nepřinesla trvalé štěstí. Bůh nechal lidi jít až do krajnosti v jejich způsobu života, který přehlíží Boží spravedlivé normy. Výsledky mluví samy za sebe.“

Rozmluvy z Písem, str.288

„Zkoumání historických skutečností ukazuje, že svědkové Jehovovi nejen odpírali oblékat si vojenské uniformy a chopit se zbraní, ale během posledního více než půlstoletí odmítali také konat nebojovou službu nebo přijímat jiné pracovní přidělení, které by bylo náhradou za vojenskou službu.“

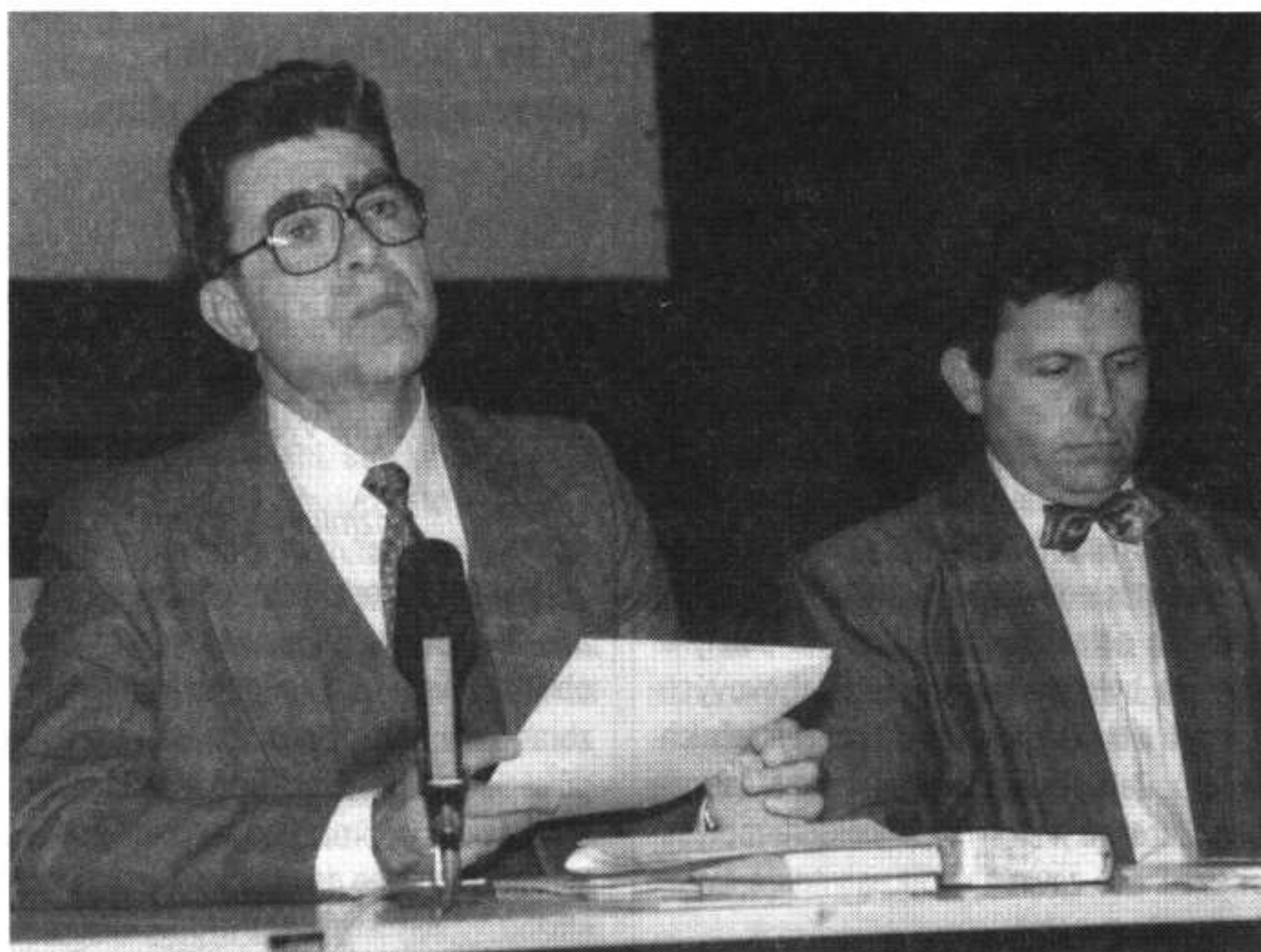
*Sjednání v uctívání
jediného pravého
Boha, str. 167;
další citáty na str. 17*

Odpor vůči působení svědků Jehovových vyvrcholil po nástupu komunistů k moci. Dne 29. listopadu 1948 provedla v časných ranních hodinách StB prohlídku kancelář Společnosti v Praze a zabavila zde množství literatury, psacích strojů a peněz. Následovalo rozsáhlé zatýkání po celém území Československa. Zatčeni byli představitelé československé odbočky J. Valenta, F. Kapinus a B. Müller. Druhá rozsáhlejší vlna zatýkání, při které bylo provedeno na 850 domovních prohlídek a zatčeno 120 osob, proběhla počátkem února 1952. Na konci března 1953 bylo v tajném procesu odsouzeno osm nejvyšších představitelů organizace k trestům odnětí svobody od 5 do 18 let. Protože však československá odbočka s novým vedením, v jehož čele stál Konstantin Paukert, nepřestala pokračovat ve své činnosti, postihla na přelomu let 1954 - 1955 svědky Jehovovy třetí, ještě rozsáhlejší vlna zatýkání, pronásledování a věznění.

Ani tato úsilí represivních složek komunistického státu však nevedla k definitivní likvidaci svědků Jehovových u nás. Naopak, počty svědků stále narůstaly, a tak počátkem šedesátých let, začala státní moc měnit pozvolna taktiku: zastrasování a věznění bylo vystřídáno snahou proniknout do organizace zevni a postupně ji rozkládat. Tato

téma

MUDr. Ondřej Kadlec a Ing. Vítězslav Kohút na semináři Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů 6. 2. 1998. Videozáznam vystoupení těchto představitelů a rozhovoru s účastníky semináře je k dispozici na adrese redakce. Foto Jan Kotrč.

strategie byla mnohem úspěšnější než předchozí represe a postatná část nejvlivnějších svědků byla časem získána pro spolupráci s StB – částečně na základě kompromitujících materiálů, částečně proto, že svědkové věřili, že by spolupráce se státní mocí mohla být organizaci ku prospěchu a mohla vést k její legalizaci.

Výsledkem změněné taktiky státních orgánů byla nejistota, rozpory a vzájemná nedůvěra, která vedla na našem území na konci šedesátých let až k rozštěpení hnutí. Na jedné straně stál tvrdý nekompromisní proud reprezentovaný Vladimírem Matejkou,

na straně druhé pragmatický proud v čele s Bohumilem Müllerem. Ten prosazoval jistou míru spolupráce s komunistickým režimem. Když se časem Müllerovi podařilo získat ve vedení organizace rozhodující vliv, dosáhl vyloučení Matejky z organizace a poté, co se sám stal koordinátorem československé odbočky, se činnost svědků Jehovových u nás začala vyvíjet jednoznačně pod dohledem ministerstva vnitra.

Na začátku sedmdesátých let tak vznikla paradoxní situace: Svědkové Jehovovi byli oficiálně zakázanou sektou, ale svou činnost vykonávali pod kontrolou bezpečnostních

orgánů. S vědomím ministerstva vnitra byly zřizovány „tajné“ tiskárny a konečná podoba tiskovin podléhala cenzuře řídících pracovníků StB. V řadách svědků působili spolupracovníci, kteří poskytovali státní bezpečnosti důležité informace, podřizovali se jejím pokynům a současně působili na ostatní svědky, aby komunistickému zřízení činili co nejmenší problémy. Je pravda, že množství řadových svědků bylo i nadále pro svoji víru perzekvováno, ale často šlo jen tahy ve vysoké mocenské hře, jejichž smyslem bylo přinutit vedení svědků k větší povolnosti a ochotě se vypořádat vlastními silami s radikální opozicí, která se stále vynořovala z podzemí a vyvolávala problémy.

Ač se to protivilo všem oficiálním proklamacím, souhlasilo s tímto způsobem soužití s komunistickou mocí i brooklynské vedení Svědků Jehovových. To potvrdilo Müllera v čele odbočky. Zároveň se až do roku 1989 distancovalo od všech řadových svědků, kteří se u nás s touto situací nehodlali smířit a vytvářeli disidentské proudy uvnitř organizace. Aktivita oponentů se zaměřovala na pouhé protestní akce petičního charakteru a upozorňování na konkrétní případy porušování lidských práv komunistickým režimem. Svými „otevřenými dopisy“ nejméně dvakrát obeslali nejvyšší místa státního a stranického vedení ČSSR, ale vyšetřování a perzekuce, které následovaly, se vždy se nesly v duchu iniciativní součinnosti vedení svědků Jehovových u nás a orgánů státní moci.

Když se po listopadové revoluci jména vedoucích představitelů organizace objevila

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi v České republice,

Bryksova 939/37, Praha 9 - Černý Most 2, tel. 81 91 15 33, fax 81 91 01 38 (tzv. odbočka), internet: <http://www.watchtower.org>.

Společnost řídí tzv. výbor, v ČR to jsou v současné době MUDr. Ondřej Kadlec, CSc., Eduard Sobička, Jan Glückselig. Jsou jmenováni desetičlenným tzv. vedoucím sborem Svědků Jehovových v Brooklynu v USA. Jeden člen výboru je zároveň koordinátorem odbočky, v této funkci se střídají. Výbor společnosti má i svého právníka, jímž je JUDr. Lubomír Miller, a svého mluvčího Ing. Vítězslava Kohúta. Výbor řídí tzv. rodinu Bethel, kterou tvoří dnes asi 52 pracovníků, kteří působí ve čtyřech odděleních: nemocniční informační služby, překladatelské a kompoziční oddělení, služební oddělení a stavební oddělení.

Oblastním dozorcem (pro ČR) je v současnosti Pavel Somr - dohlíží na práci 12 krajských dozorců, kteří se starají o 246 sborů svědků Jehovových v ČR. Dále je v ČR 68 tzv. zvláštních průkopníků (slouží pro organizaci více než 140 hodin měsíčně). Dále je 418 tzv. pravidelných průkopníků (slouží organizaci více než 90 hodin v měsíci) a 311 pomocných průkopníků (slouží více než 60 hodin v měsíci)¹. Dále káže v České republice 15 374 tzv. zvěstovatelů Království v průměru 8,5 hodiny měsíčně. Celkový počet Svědků Jehovových byl v lednu 1998 v ČR 16 171. Zájemců (lidí, kteří se svědky Jehovovými studují jejich publikace) bylo v roce 1994 v ČR 13 741. Tento počet se rapidně snižuje a v listopadu 1997 uvádí statistika již jen 5 908 biblických studií v ČR.

Zvláštní průkopníci a členové rodiny Bethel jsou za svou plnočasovou práci placeni prostřednictvím několika nadací (např. Nadace Badatelů Bible, nadace slouží též výstavbě budov, tzv. Sálů Království.). Hrubý příjem jednoho člena je 1 550 Kč měsíčně, zdravotní a sociální pojištění není placeno², ubytování a stravu mívají zdarma v prostorách organizace.

1 údaje z interního bulletinu Naše služba království, leden 1998

2 uvedl MUDr. Ondřej Kadlec, CSc., na semináři Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů 6. února 1998

na „divokých“ seznamech spolupracovníků StB - „Básník“ (B. Müller), „Ideolog“ (A. Murín), „Nový“ (E. Sobička), atd. - většina svědků Jehovových to považovala za spiknutí proti jejich společnosti. K masové deziluzi řadových věřících došlo až po roce 1993, kdy vyvstala možnost zákonné registrace svědků Jehovových jako oficiální náboženské organizace. Ač to odporovalo věrouce i praxi Svědků Jehovových, dva z představitelů české odbočky - dr. Ondřej Kadlec a Eduard Sobička - po konzultaci

s právníky brooklynského vedení veřejně popřeli, že by Náboženská společnost svědkové Jehovovi vyučovala tři základní články své víry - odmítání krevní transfúze pro děti svých členů, odmítání vojenské služby ve zbraní a odmítání služby civilní¹.

Mnozí svědkové, kteří prošli komunistickou perzekucí a byli vychováni v tradici zásadovosti a nekompromisnosti vůči politické moci, propadli trpkému zklamání. Marně vedoucí vysvětlovali, že prohlášení bylo pravdivé, neboť základní věroučné

články nevyučují svědkové Jehovovi, ale vyučuje je sama Bible. Marně dokazovali, že nešlo o žádnou lež, ale o právníckou záležitost, kterou jen tak někdo nemůže pochopit. Mnozí svědkové propadli skepsi, rozčarování rostlo, narůstal počet odchodů a objevila se schizmata (posílila Společnost pravověrných svědků Jehovových v Havířově) a první skupiny konvertitů k renomovanému křesťanství (Getsemany v Praze, Milost v Plzni aj). Nejsmutnější na této historii odpovědi na otázky registrujícího orgánu je to, že podle předběžných analýz Generální prokuratury by registraci nestály v cestě ani pravdivé odpovědi.

Časem (1996) Vedoucí sbor odvolal zákaz vykonávání civilní služby. Ti ze svědků, kteří dříve tento zákaz porušili a byli za to vyloučeni, byli však i nadále považováni za odpadlíky a bylo zakázáno se jim jakkoliv omlouvat. To působilo na mnohé řadové členy jako studená sprcha. Další ranou pro alespoň trochu informované svědky bylo to, že jejich vedení u nás přistoupilo na sponzorování své činnosti napojením na podezřelý finanční zdroj.

I když svědkové investovali do rozvoje aktivit nemalé peníze, všeobecné rozčarování způsobilo, že těch, kteří opustili řady Společnosti v České republice dosáhl za rok 1996 téměř jednoho tisíce členů. ■

1 Kopie registračního dopisu uveřejněna v publikaci „Svědkové Jehovovi - historický přehled“ (Oliva, 1995).

SVĚDKOVÉ JEHOVOVI

NÁBOŽENSKÁ SPOLEČNOST
P.O.Box 90, 198 00 Praha 9

Otázka:

V jakém postavení jsou bratři, kteří v minulosti opustili společenství tím, že přijali práci, která by dnes byla považována za přijatelnou, státem požadovanou civilní službu? (Viz *Strážnou věž* z 1. května 1996, strany 19 a 20.)

Odpověď:

Na takové bratry se i nadále pohlíží jako na ty, kdo opustili společenství. Jejich postavení se automaticky nijak nemění. Ke svému jednání se rozhodli v době, kdy to bylo považováno za kompromis a kdy mnozí jejich vrstevníci šli do vězení, protože nechtěli opustit společenství. To, že Jehova chtěl nyní tuto otázku více osvětlit, nic nemění na skutečnosti, že se takoví bratři rozhodli opustit Jehovovu organizaci. (Přísloví 4:18; Izajáš 60:17; 2. Korint'anům 6:17)

Otázka:

Jak by měli starší postupovat v případě bratrů, kteří opustili společenství tím, že přijali práci, která by dnes byla považována za přijatelnou, státem požadovanou civilní službu, ale na niž se dříve pohlíželo jako na kompromis v otázce neutrality?

Odpověď:

Pokud se rada starších domnívá, že si takoví lidé přejí znovu se připojit ke křesťanskému sboru, může určit dva starší, kteří tyto lidi na základě rady ve *Strážné věži* z 15. dubna 1991 navštíví. Na takové schůzce by se starší neměli omlouvat nebo se nějak hájit, ale měli by jednat s láskou a porozuměním. Mohou laskavě sdělit, jaká úprava našeho hlediska byla popsána ve *Strážné věži* z 1. května 1996 a jaké jsou pro ni biblické důvody. Pokud se potom takový člověk chce vrátit do sboru, může napsat dopis, ve kterém to vysvětlí a požádá, aby bylo zvaženo jeho znovupřijetí. Po znovupřijetí by měl dostat pomoc, aby v sobě nechoval hořkost nebo pocit křivdy, ale aby se zaměřil na budoucnost a pomocí studia, společenství a křesťanské činnosti dělal pokroky. (Viz Filipánům 3:12-15 a rozbor tohoto textu ve *Strážné věži* z 1. května 1996 na straně 31.)

[Odpovědi na tyto otázky jsou převzaty z dopisu vedoucího sboru odbočkám ze dne 1. května 1996.]

V Praze dne 4. května 1996

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
v České republice

Když se roku 1996 změnilo učení svědků Jehovových o civilní službě, vyvstala ve sborech otázka, jak se chovat k těm, kdo byli kvůli nástupu na civilní službu vyloučeni (bylo jim tzv. odňato společenství). Dopis, který těmto sborům poslala odbočka, vylučuje možnost, že by se organizace za vyloučení omluvila. Organizace tak opět dala najevo, že řadový člen jí musí být za všech okolností bezvýhradně oddán, ať její vedení mění závazné doktríny jakkoliv.

„Od přátel a příbuzných jste možná slyšeli, že se svědkové Jehovovi dostávají do konfliktu se zákonem, že je vlády zakazují, nebo že to vůbec jsou špatní lidé. Proč se o nich mluví tak nepříznivě? ... Dochází k tomu proto, že Bohem tohoto světa je Boží hlavní odpůrce, Satan, a ten by chtěl lidi odvrátit od služby k Bohu.“

Svědkové Jehovovi sjednotně činí Boží vůli na celém světě, str.29

„Děti svědků Jehovových jsou vedeny k tomu, aby jiným lidem nebránili zdravit vlajku, každý se musí rozhodnout sám. Svědkové sami jsou ovšem pevně rozhodnuti nezdravit vlajku žádného státu.“

Svědkové Jehovovi a vzdělání, str.20

téma

NĚKDY JEN KROUTÍM HLAVOU

MARTINA DVOŘÁKOVÁ, ZDENĚK VOJTÍŠEK

Mohlo by se zdát, že život člověka konce dvacátého století je díky vysoké úrovni vědeckého poznání snadný, pohodlný a bezproblémový. A také racionální - prostě si užíváme výhod moderní civilizace, aniž by nás trápily otázky, kterými se trápily předchozí generace. Avšak zdání klame. To nám potvrdil i předseda Akademie věd České republiky, prof. ing. Rudolf Zahradník, DrSc., který se denodenně setkává s příklady lidské naivity a ochoty věřit všemu, jen ne vědě a jejím představitelům. A bohužel, tyto tendence ve společnosti v posledních letech neustále narůstají.

Pane profesore, kde podle vás hledat příčiny všeobecné nedůvěry k moderní vědě, k vědcům jako takovým?

Asi jednou z hlavních příčin je fakt, že v minulosti bylo některých vědeckých poznatků zneužito ke špatným věcem, které v historii lidstva napáchaly mnoho hrůz a neštěstí. Stačí vzpomenout jadernou energetiku, která je bohužel automaticky spojována s výbuchem atomové bomby. Ale já se domnívám, že jen jednoduchý a nebojím se říci hloupý člověk může z této tragédie vinit vědu. Rozumět rozpadu atomových

jader je jedna věc, vyrábět jaderné zbraně je věc druhá. Za znalosti, za snahu a chuť dozvědět se o svém oboru stále více přece nelze vědce proklínat. Avšak jestliže někdo výsledků jejich výzkumu zneužije, to již samozřejmě odsouzeníhodné je. Lze to přirovnat k situaci, kdy třeba řidič projevuje zájem porozumět, jak a proč jeho auto startuje, ale je zlotřilý, řídí-li vůz v podnapilém stavu a natolik bezohledně, že ohrožuje životy ostatních.

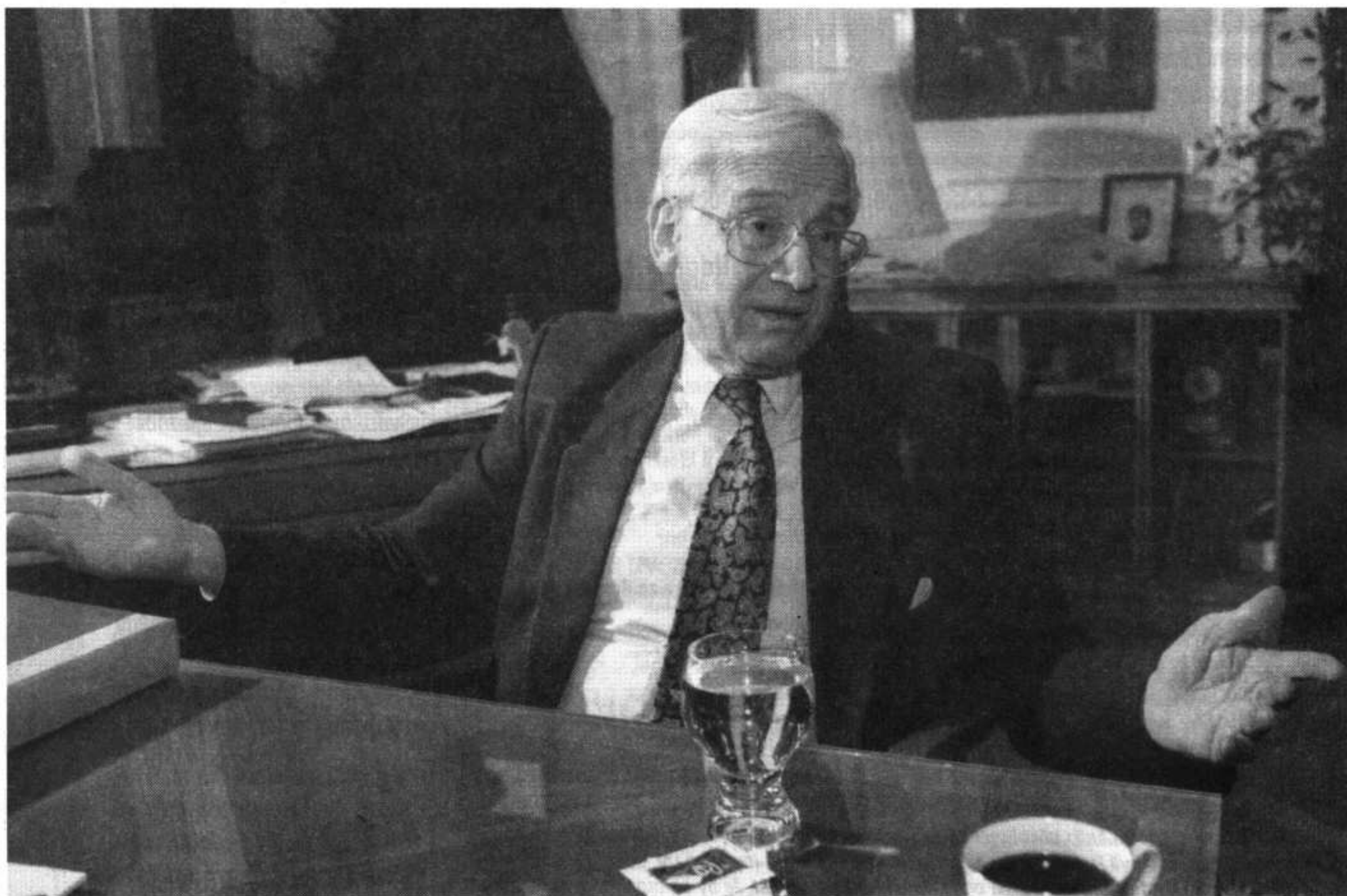
Nemyslíte, že vinna je trochu i věda sama? Že často vzbuzovala nepatřičná očekávání

typu „poručíme větru dešti“ a pak tyto sliby nesplnila?

To nepopírám. Slibů, ne vždy zcela seriózních, ve vědě bylo, je a asi i bude mnoho. Například v medicíně. Bohužel, ale mluvkové existují mezi vědci stejně jako kdekoli jinde. Já jsem však přesvědčen, že zodpovědný badatel falešné sliby nikdy nedává, protože jedním z výrazných rysů vědeckého výzkumu je právě jeho neurčitost. Ve vědě se prostě nesmí předem něco slibovat na sto procent.

Právě zde je možná kámen úrazu - proti neurčitosti vědy totiž stojí ti, kteří bez skrupulí slibují zcela konkrétní a jasné výsledky. Vezměme si například různé léčitele...

Samozřejmě si nemůžeme myslet, že všichni léčitelé jsou jen a pouze podvodníci. Někteří z nich opravdu chtějí pomáhat, ale mohou to být lidé spíše labilní, zakomplexovaní či psychicky vyšinutí. Domnívají se, že jsou nadáni nadpřirozenými schopnostmi, díky nimž mohou léčit ostatní. Ale většinou se opravdu jen domnívají, já ani věda neznáme mnoho skutečných léčitelů, jejichž údajné síly a schopnosti by se nedaly vysvětlit podle platných přírodních zákonů. Jenomže jak vlastně rozpoznat, kde končí zdravý lidský rozum a začíná touha získat co nejvíce

Prof. Rudolf Zahradník, DrSc. Foto Vladimír Weiss.

peněz? Obávám se, že právě v případě některých léčitelů a podobných šarlatánů jde více než o cokoli jiného především o báječný zdroj obživy. Pro mě to jsou varující příznaky, jak by civilizace mohla skončit, nezačne-li se chovat rozumně a racionálně.

Mnoho léčitelů je ochotno podrobit své „zázračné“ dovednosti vědeckému bádání, ale vědci je prý a priori odmítají.

Ale profesor Zahradník přece nikomu nebrání, aby výsledky svého „zázračného“ počínání dokázal, aby publikoval v odborných časopisech, účastnil se se svými údajnými schopnostmi různých sympózií... A myslím, že ani jiní vědci se k nikomu nestaví a priori negativně, jen chtějí konkrétní, podložené a prokazatelné důkazy. Nikdo přece nemůže očekávat, že například Akademie věd vezme všechny pomatence automaticky pod svá křídla, vyplatí jim miliony a bude sledovat jejich rádobyvýzkumy. Nejvíce aktivity a přesvědčivých argumentů musí nejdříve předložit oni sami. Stejně, jako to svého času museli udělat i třeba pánové Einstein či Edison.

Není to ale jen taková hra? Léčitelé vědou na jednu stranu opovrhují, na druhou stranu však vehementně stojí o její uznání.

Jsem přesvědčen, že většině z nich my vědci a badatelé lezeme na nervy a opovrhují námi. Už jen proto, že věda by absurditu a často i falešnost jejich počínání s naprostou jistotou brzy odhalila. Avšak - pakliže by se mohli tito lidé vědou zaštitit, získali by v civilizovaném světě respekt a punc věrohodnosti. A spolu s tímto respektem by pak rostly i řady jejich pacientů a vzrůstala by také konta v jejich bankovních ústavech. Jak prosté.

Který ze „zázračných“ kousků vás v poslední době nejvíce udivil?

Třeba nedávno se mi do rukou dostal projekt jisté německé firmy, která se zabývá léčbou lesů na dálku. Celá ta lesní terapie probíhá takto: nad lesním porostem se proletíte v helikoptéře, vyfotíte si krajinu, doma snímek vyvoláte. Poté ho strčíte do jakéhosi geniálního resonátoru a je-li v dané oblasti například příliš kyselá půda, nasypete do přístroje na fotografii vápno... Chcete-li se zbavit plevelů, nasypete na fotku přípravky proti plevelu... Nu a les bude údajně brzy vyléčen. Abych pravdu řekl, někdy opravdu nevím, zda se těmto věcem smát nebo nad nimi plakat. A to ani nemluvíme o všelijakých šarlatánech, kteří na lidstvo vysílají vlny

Značné popularity u nás dosáhl léčitel Tomáš Pfeiffer, žák zakladatele tzv. biotroniky Josefa Zezulky. Díky pořadu televize Nova „Seance“ se vepsal do povědomí diváků léčením na dálku prostřednictvím televizní obrazovky. Podobné léčení na dálku údajně umožňuje též obálka časopisu BYTÍ (vydává Tomáš Pfeiffer - Dimenze 2 + 2). Podle nápisu na obálce se pomocí této fotografie „můžete přiladit k léčebnému působení biotronika Tomáše Pfeiffera každou sobotu od 21⁰⁰ po dobu 5 minut.“ Pfeifferovi žáci jsou shromážděni v Duchovní Univerzitě Bytí. Nadace Bytí staví „Biotronické centrum sociální pomoci“ v zadním traktu domu v Praze v Soukenické ulici č. 21. Tříposchodová stavba je již před dokončením.

z televizní obrazovky anebo určují diagnózu nemocí z rozhlasového studia. To je přece neštěstí. Velkou vinu v tomto směru dávám médiím, která takovým lidem poskytují nepřiměřeně mnoho prostoru.

A naopak - například pro kvalitní populárněvědecké pořady prostoru jakoby ubývalo. Ale jsou vůbec vzdělanci schopni o vědě mluvit pro „obyčejné“ lidi? Vždyť běžný občan, třeba středoškolsky vzdělaný, dnes není s to pochopit, kam se věda ubírá a jaké jsou její nejnovější výsledky.

Toto je jeden z obrovských dluhů badatelské komunity, který svým kolegům velmi vyčítám. Máme tak trochu máslo na hlavě. Seznámit se se současným stavem vědy ve vší její složitosti, matematikou a fyzikou počínaje a třeba humanitními obory konče, je i pro kvalifikované odborníky úkolem na

celý život. A což teprve ti „obyčejní“ lidé? Proto by určitě bylo dobré mít více vědců, kteří jsou schopni o svém oboru mluvit, psát či přednášet populárně. Mít více takových Grygarů či Koukolíků. A to nejen u nás, ale i všude jinde ve světě by jich bylo zapotřebí. Z druhé strany - není ta nevědomost a neznalost často způsobena především naší vlastní leností?

Takoví už lidé jsou. Hledají prostě ty nejjednodušší cesty, ty nejjednodušší pravdy. A pak je jim v podstatě jedno, jestli jsou to pravdy iracionální, nesmyslné a hloupé, hlavně že jsou nějaké.

To je bohužel pravda. A navíc - domnívám se, že v tomto zjednodušeném pohledu na svět jsou

Z letáku PYRAMIDY - zázračná energie a její využití

(vydala firma ROSA plus s.r.o., 252 26 Roblín 44)

Jak pyramida působí?

Hodně odborníků se přiklání k názoru, že pyramidy jsou akumulátory a transformátory kosmické energie. Základem pyramidologie je teorie, že uvnitř pyramidy se koncentruje a transformuje kosmická energie *orgon*. Pyramidou přetransformovaná energie se jmenuje *pyrén*. Je úplně jedno, zda se jedná o stavbu masivní nebo o pyramidu z kovových tyčí, ale je důležité zachování úhlů pyramidy a poměru základny k výšce tak, aby výsledkem bylo známé Ludolfovo číslo 3,14 a aby vždy jedna stěna pyramidy směřovala k severu. - Stručně řečeno je to vlastně jakýsi anténní systém.

Jaké je využití pyramidy?

1. Zesílení bioenergetické hodnoty vody.

Vlivem pyrénu se mění molekulární struktura vody a ta má po ozáření léčivé účinky. Tuto vodu pijeme, vaříme si z ní nápoje, zejména bylinkové čaje, jejichž léčivé účinky se tak znásobí. - Když touto vodou budeme zalévat rostliny, tak rychleji porostou a budou mít větší plody. - Velmi dobrých výsledků bylo zaznamenáno při péči o vlasy a pleť. - Pozitivní vliv této vody se potvrdil při léčení kožních nemocí a alergií. V této vodě se netvoří bakterie ani řasy.

2. Zenergetizování a uchovávání nápojů a potravin, zejména ovoce a zeleniny, které pod pyramidou déle vydrží a jejich chuť a aroma je výraznější. Maso se pod pyramidou nezkazí, ale vysuší, zmrzlé maso rychleji rozmrzne a dáme-li maso před úpravou pod pyramidu, bude brzy měkké. - Svou chuť změní i nápoje, káva nebude tak hořká, víno bude vyžrálejší, ovocné džusy budou mít ještě větší energetickou hodnotu. - Tabák uchovávaný pod pyramidou bude mít výraznější aroma. - Budeme-li jíst potraviny ozářené pyramidou, naše tělo tím získá více energie.

3. Pyramida zvyšuje účinnost léků a kosmetických přípravků.

4. Vhodně umístěná pyramida odrušuje geopatogenní zóny a škodlivé záření televizorů a počítačů.

5. Při onemocnění zmírňuje bolest a urychluje průběh nemoci. Mnohdy stačí několik minut pod pyramidou a bolest je pryč. Při těžších onemocněních je vhodné pod pyramidou spát.

6. Fantastické pocity můžete zažít při relaxaci a meditaci v pyramidě (euforie, beztělesnost, jasnovidecství, časové dezorientace, létání, vznášení, trnutí, brnění, harmonizace životních sil, apod.). Vynikající je relaxace ve vaně, kde před koupelí byla pyramida. - Jedna noc pod pyramidou zvětší energetický náboj těla jako 14ti denní pobyt na horách či u moře. Pod pyramidou se budeme lépe a rychleji učit. - Široké možnosti využití kombinace Silovy metody a pyramidálního efektu jsou teprve před námi. - Pyramida zesílí naše myšlenky, touhy a přání, zesiluje také telepatické přenosy.

7. Pyramidy toho umí daleko více: brousit žiletky, dobíjet baterie, šetřit pohonné hmoty atd. Více se dozvíte z knih, které vám nabízíme. ...

redakčně neupraveno

mesiaše přijímat třeba pana Nováka z Hradiště, který o sobě prohlašuje, že spasí svět. Nebo fanaticky věřit, že mě třeba nekonečně naředěné homeopatické léky uzdraví ze všech nemocí. To přece odporuje nejen vědě, ale i samotné logice a zdravému rozumu soudných lidí.

Takže vy jako vědec proti náboženství nemáte nic? Přestože ani zde se vědeckých důkazů nedočkáte?

Myslím, že náboženství jako takové opravdu člověka nenabádá k ničemu, co by bylo v rozporu s vědou. V této souvislosti si ale vždy vzpomenu na výrok, že víra je vlastně obrovský dar. Já sám jsem sice pokřtěný, ale nepatřím k praktikujícím věřícím. Osobně se mi tohoto daru dosud nedostalo a přiznávám, že je mi to trochu líto. Protože si myslím, že věřící mají v mnoha směrech snažší, jasnější a především klidnější život. Náboženství a víra jim totiž nejen klade na srdce alespoň jakési mravní minimum, což je v každém případě pozitivní. Ale dokáže jim také pomoci v mnoha obyčejných lidských nejistotách – věřící si třeba mnohem lépe poradí s otázkami, co se stane po naší smrti až se proměníme ve zhruba dva tisíce pět set gramů fosforečnanu vápnaného. Například já, člověk nevěřící, si s tím stále rady nevím...

Je však i mnoho upřímně věřících, kteří se nadchli pro poněkud zcestnou víru. A jejich „mravní standard“ je zneužíván - jak jinak - opět samozvanými spasiteli, tentokrát náboženskými... I v této oblasti jakoby tedy často chyběl zdravý rozum a vítězila iracionalita.

Stejně jako léčitelé a šarlatáni také náboženští spasitelé lidstva jsou buď lidé nemocní nebo velmi vypočítaví. Například v čele sekt bývají jedinci, jejichž bankovní konta jsou většinou docela tučná a jejich počínání by se často dalo nazvat spíše jistým druhem organizovaného zločinu. Osobně si myslím, že opravdové, upřímné přesvědčení a víra v Boha vlastně žádného lidského mesiaše nepotřebuje. Že i člověk věřící nemusí a neměl by být v rozporu s moderní vědou a hlavně, že by si měl v každém případě zachovat zdravý lidský rozum. Neboť naivita a iracionalita se může lehce zvrhnout buď v absolutní fanatismus a nebo také v prachobyčejnou lidskou hloupost. A to pak jsou veškerá mravní minima rychle odsunuta na druhou kolej.

lidé podporováni i některými graduovanými odborníky. Zvláště okaté je to například v medicíně. Poslední dobou jen nevěřícně kroutím hlavou nad lékaři propagujícími takové pavědecké metody jako je homeopatie, clusterová medicína nebo třeba urino-terapie. Oni, kteří mnoho let studovali medicínu, by přece měli být natolik zodpovědní, aby se nestávali nositeli nesmyslů a bludů. Jinak by jim snad raději měl být odebrán vysokoškolský diplom. Ale bohužel, ani lékaři není dobré věřit jako svému jedi-

nému, absolutnímu spasiteli, který vás ochrání před zlem a nemocemi... To by si - mimochodem - měli uvědomit i všichni pacienti.

A není ten náš příklon k iracionalitě vlastně důkazem naší vnitřní touhy po nějakém „spasiteli“? Co když je víra, ať už v Boha nebo třeba v zázračného léčitele či v kouzelné pilulky, v člověku kdesi geneticky zakódována? Že prostě potřebujeme v někoho či v něco věřit?

Bezesporu ano. A pokud jde například o křesťanství, pak na tom neshledávám nic špatného. Ale nesměšujme pojmy - přijmout křesťanství je něco jiného, než jako svého

L. Ron Hubbard:
Dianetika - moderní věda
o duševním zdraví

Návrat, 1997, 540 stran, cena: 498,- Kč

„Dianetika je jediná technologie mysli, která vás může zbavit zdroje vašich problémů, strachů, psychosomatických nemocí a nežádoucích emocí - reaktivní mysli.“ Toto stojí na přebalu Dianetiky, která je prodávána s veškerou pompézností a téměř na každé stránce nedá čtenáři zapomenout na to, že má být řešením všech problémů velice nemocného světa a to díky pouze jednomu muži - L. Ronu Hubbardovi.

Spisovatel sci-fi Hubbard, svými následovníky přezdívan také „kapitán“, je duchovním otcem tzv. Scientologické církve a Dianetika má být jakousi biblí tohoto náboženství či vědy, vše v ní totiž splývá dohromady. Co však působí velice zvláště je copyright na prvních stranách knihy: „Hubbard, Scientologie, Dianetika, Celebrity Centre, Flag, Purification a symbol Dianetika v kruhu jsou obchodní značky a značky služby, které jsou majetkem Religious Technology Center a jsou užívány s jeho svolením“. Hned toto upozornění dává tušit, že vše není tak, jak by mělo být. Svědčí to o tom, že Dianetika a scientologové tu nejsou pouze od toho, aby člověku nezištně pomáhali, ale také proto, že to dobře nese.

Stejně tak působí zvláště pro člověka, který zná Hubbardův život kapitola „O autorovi“ na konci knihy. Ten, kdo tuto kapitolu

psal (nenamáhal se ani podepsat), líčí Hubbard jako neomylného člověka či novodobého mesiáše. Autor závěrečné kapitoly však pozapomněl na jednu podstatnou věc. Hubbard, stejně jako jeho manželka a další představitelé scientologů stanuli na začátku osmdesátých let před soudem a někteří z nich byli za různé zločiny dokonce odsouzeni. Tato informace se však zřejmě do jinak bezchybného životopisu nehodila.

Kniha sama je směsicí všeho možného i nemožného. Autor dokázal na přibližně pěti stech stranách smíchat všechny možné medicínské, filosofické a náboženské směry. Dokázal vše dokonale zamotat a zároveň nabídnout ta nejjednodušší řešení, aniž by uvažoval o tom, že zjednodušováním se člověk dopouští nepřesností. Čím větší je zjednodušení, tím větší je nepřesnost. S přístupem hodným filosofa - amatéra a psychologa - amatéra smíchal Rousseaua, Hegela, Freuda, hinduismus, buddhismus, teorii prenatálního života a mnoho dalšího, aby předložil jednoduchý recept na vyléčení všech neduhů.

Jeho přístup k léčení „tak složitého počítačového stroje, kterým je mozek“ (jak on sám na mnoha místech říká), je zcela nezodpovědný. Hubbard čtenáři nabízí, že po přečtení Dianetiky bude rozumět lidskému mozku a že se může pokoušet o léčení aberací či psychosomatických nemocí. „Auditor může dělat všechno naopak, obráceně a úplně špatně a stav pacienta se přesto bude zlepšovat ...“ (str. 195). Hubbard čtenářům také doporučuje, aby nejprve začínali s auditin-

gem, tedy se „zlepšováním jedince“, u rodiných příslušníků. Autor ve své knize nabízí nejširšímu publiku vysokou školu za několik dní (záleží na tom, jak rychle kdo čte). Pro mnohé lidi to může být velice lákavé, pro jiné ale zároveň nebezpečné.

Hubbardův přístup ke čtenáři je veskrze laskavý jako přístup moudřejšího k hloupému. Používá mnoho příměrů a desítky vysvětlivek pod čarou (typu „atomová bomba“, „přítomnost“ apod.) předpokládají, že čtenář je naprostý pitomec. „Po obou stranách visí za paty vždy dva mužičci, pár na každém laloku. Vnější je 'motorický pás', vnitřní pak 'senzorický pás'. Pokud byste chtěli vědět více o struktuře těchto pásů, dianetický výzkum vám přinese odpověď během několika let ...“ (str. 333).

Jedna z dokonalých piruet autorových je hned na začátku knihy, když Hubbard vysvětluje rozdíl mezi obyčejným člověkem a tzv. Clearem, tedy osobností očištěnou od engramů. „Zběžný test mezi přáteli ukáže, že ve vnímání stejných podnětů existují ohromné rozdíly. Někomu krocan v troubě nádherně voní, někomu je to jedno, jiný ho nemusí cítit vůbec ... Dokud nevytvoříme Cleary, zůstane nepochopitelné, proč by takové rozdíly měly existovat ... Clearovy reakce v maximální míře odpovídají tomu, jak reagovat chce. Hořící rozbušku vnímá jako něco nebezpečného, ale neonemocní z toho. Pečený krocan, pokud má hlad a krocana má rád, mu voní velice příjemně ...“ (str. 15). Po tomto vysvětlení je rozdíl mezi obyčejným člověkem a Clearem hned jasný. Zatímco každý smrtelník, který neprošel auditingem, nemusí mít rád krocana, což je špatně, Clear stejný pokrm nemusí mít také rád, a je to v pořádku.

L. Ron Hubbard nalézá ve své knize odpovědi na nemoci tohoto světa stejně lehce, jako se někdo obouvá. Ve své knize „Stopařův průvodce po Galaxii“ popisuje jiný spisovatel sci-fi, Douglas Adams, scénu, kdy jacísi tvorové hledají odpověď na „velkou otázku života, vesmíru a vůbec“. Sestrojí proto počítač, který jim má po milionech let odpovědět. Velké je ale jejich překvapení, když se po takové době čekání dozvědí, že odpověď je „42“. Hubbard ve své knize také našel odpověď na problémy života a kdoví, zda to není právě „42“ ...

František Šulc

*Autor je redaktorem
Lidových novin.*

*Na tiskové konferenci 12. ledna 1998 představili Hubbardův stěžejní spis
Jiří Voráček, Ing. Eva Páchalová (na snímku) a RNDr. Josef Wolf.*

Dušan Lužný: Nová náboženská hnutí

Masarykova Univerzita, Brno 1997

Dosah nových náboženských hnutí není omezen na jejich stoupence. Přitahují pozornost dalších zájemců. Jedni v nich vidí obohacení tradiční náboženské scény, jiným jde o korektní dialog a ještě další pokládají za nutnou především polemiku s nimi. PhDr. Dušan Lužný z Ústavu religionistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně chce zachovat nezaujatý věcný přístup. Nejde mu ale o pouhou deskripci. Analyzuje nová hnutí z hlediska sociologie, která je jeho původním oborem. V metodologickém úvodu ukazuje, že objektivní přístup nehodnotí, neobhajuje a nekritizuje. Badatelova neutralita ale nebrání postoupit od popisu k porozumění smyslu. Autor bohužel metodou svého bádání podrobněji nepředstavil. Vůči zdrojům informací, jež spíše v náznaku a poněkud eklekticky uvádí v jedné z kapitol tohoto oddílu (s. 19-21), snad zachoval kritický odstup, zejména pokud jde o jejich spolehlivost.

Autor pokládá nová náboženská hnutí za součást širšího jevu, který označuje v souhlasu s dalšími autory jako novou religiozitu. To ho vede ke stručné rekapitulaci základní otázky religionistiky, co je vůbec náboženství. Kritizuje také výrazy *kvazináboženský* a *paranáboženský* užívané často při popisu nových hnutí. Připisuje jim možná ne zcela právem hodnotící charakter a kloní se spíše k výrazům *explicitní*, resp. *implicitní náboženství* podle Jacquesa Waardenburga. To je zajisté též možná terminologie. Po zakotvení nových hnutí z oblasti západní civilizace do tzv. kontrakultury šedesátých let se už zabývá jednotlivými směry. Po zajímavých návrzích na klasifikaci však rezignuje na systematické třídění a seskupuje směry a skupiny, které pro čtenáře vybral, podle náboženských tradic, na něž volně navazují. A protože některé z nich takové vazby nemají, připojuje navíc *nábožensko - terapeutická hnutí* a *New Age*. Obraz nových směrů v tomto oddílu je podobně mozaikovitý, jako v textech, jimž to právem vyčítá. Na důkladnost a encyklopedický rozsah děl takových zahraničních autorů jako je Eileen Barkerová nebo Massimo Introvigne v Česku zřejmě zatím nemáme.

Faktografie jednotlivých směrů a škol je rozsáhlým samostatným problémem. Zřejmě jsme zatím odkázáni na konfrontaci a vzájemné doplňování autorových údajů s jinými dosud uveřejněnými texty. Ronald Enroth a Tomáš Novotný nabízejí ve svých publikacích směs informace a polemiky. Ladislav Hora se pokusil o podobně široké spektrum jako Lužný. Nedávno vydaná brožura Kay M. Portfieldové má nepatrnou faktografii směrů a zabývá se spíše poradenstvím pro lidi postižené sektářstvím obecně. Významným příspěvkem ke znalosti jednotlivých údajů s teologickým východiskem, ale se snahou o nezaujatost představuje Malý slovník sekt.

Ve třetím a čtvrtém oddílu Lužného knihy je těžiště sociologické analýzy nových směrů. Rozplétá pojmoslovné zauzleniny kolem církve, sekty a kultu, připomíná podobně jako jeho kolegové, kteří píšou o téže problematice, že kulty (či sekty) se sice cítí být nositeli jediné pravdy, ale že na druhé straně zmnožují rozmanitost nábožensko kulturní scény a brání monopolizačním tendencím tradičních směrů. Rozebírá fenomén charismatického vůdce, všímá si tragických případů hromadných vražd či sebevražd v souvislosti se sektářstvím. Pomáhá protisektářsky zaměřeným skupinám a iniciativám tím, že jim v několika kapitolách (s. 132-148) ukazuje jejich slabé stránky, např. skrytou kritiku pod

V nakladatelství Dingir, s. r. o.
vychází 15. května 1998 kniha

NETRADIČNÍ NÁBOŽENSTVÍ U NÁS

Zdeněk Vojtíšek

kapitoly:

Naše současná náboženská scéna

Otázka tzv. sekt

Některé méně známé skupiny

(popis 20 skupin, souhrn faktů, ukázka z literatury, příp. symbol, portrét zakladatele)

Hnutí Nového věku (New Age)

Prevence negativních jevů

rejstřík

Cca 120 stran formátu A5, cena 100 - 120,- Kč, brožované vydání.

Předběžné objednávky a další informace na adrese:

**DINGIR, Jankovcova 31, 170 00 Praha 7,
tel. / fax. / záz. : 02 / 806 276.**

rouškou vědeckosti, žurnalistickou prezentací problémů, neznalost kulturního kontextu, zjednodušování.

Lužného upravená disertační doktorská práce vychází jako studijní text zmíněného Ústavu religionistiky. Měl by ji číst každý, kdo se potřebuje vyrovnat s tématem nové či alternativní religiozity pro vlastní potřebu nebo vzhledem ke své pedagogické, terapeutické, poradenské, pečovatelské a jiné podobné praxi.

Odilo I. Štampach

Na příště: V Praze se snad již každý setkal s některými lokálními novinami, které vydává Humanistické hnutí - např. Zrcadlo, Žižkovské fórum, Narovinu a další. Snímek ukazuje některé příslušníky Hnutí při odborářské demonstraci 8. listopadu 1997. O Humanistickém hnutí bude psát příští číslo časopisu DINGIR.

Okultismus a věda - překlad souboru článků z časopisu Experientia

Nakladatelství Stanislav Libovický,
edice Smaragdová deska

Astrologie, proutkaři, léčitelé, telepatie, zázraky - to jsou jevy, které v naší nové společnosti našly příležitost k nebývalému rozkvětu. Narážíme na ně na každém kroku a dělíme se na dvě skupiny: Na ty, kteří bezmezně věří horoskopům, nechají se ovlivňovat přes obrazovku vyzařováním léčitele, posouvají postele podle geopatogenních zón ... a pak na ty, kteří o tom všem prohlásí, že to je hloupost, ničemu z toho nevěří a více se těmito jevy nezabývají.

Proto je tak cenné, že si někdo dal tu práci a všechny tyto jevy zhodnotil bez emocí a touhy po senzaci. Kniha Okultismus a věda probírá tyto skutečnosti a na seriózním vědeckém základě (autory jednotlivých kapitol jsou etablovaní zahraniční badatelé) hodnotí jejich působnost, pravděpodobnost funkčnosti i možnosti fingování. Vše je doplněno popisy praktických experimentů a statistických výzkumů.

Koho tedy zajímá možnost přenosu myšlenek, chůze ohněm, horoskopy, homeopatie, akupunktura, spiritismus a další „nadpřirozené“ jevy, neměl by nechat tuto výjimečnou publikaci bez povšimnutí. Ve své střízlivosti a věrohodnosti zaujímá na našem knižním trhu skutečně jedinečné místo. Největším jejím nedostatkem tak zůstává její zavádějící název a obálka, které nedávají tušit, o jak seriózní práci se jedná. *tn*

Podle informací nakladatele bude tato publikace bude do škol distribuována zdarma Ministerstvem školství.

Na tomto místě v rubrice „práce studentů“ uveřejňujeme stručný obsah, ukázky apod. studentských prací, které jsou k nahlédnutí v knihovně Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů, Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel. (02) 24 81 94 04.

Eva Fišerová: Problematika sekt a nových náboženských směrů

absolventská práce Sociálně právní akademie v Praze 10

V úvodu je podán nástin problematiky sekt, jejich typologie a charakteristika vybraných skupin. Součástí práce je i stručný dotazník. Cílem bylo zjistit, jak jsou o této problematice informováni studenti 1. ročníků Sociálně právní akademie. Testování proběhlo 3. a 4. března 1997 ve čtyřech prvních ročnících, vyhodnoceno bylo 87 dotazníků.

Na otázku „Víte, co je sekta?“ odpovědělo 73 respondentů kladně a 14 záporně. Z těchto 73 však bylo jen 28 schopno uvést úplnou charakteristiku sekty, 20 neúplnou a 24 respondentů charakterizovalo sektu definicí, která může označovat i běžný zájmový kroužek, kvalitní náboženskou skupinu (př. „seskupení lidí, které spojuje stejný zájem, víra“ či „dobrovolné náboženské seskupení lidí založené na vztahu a vyznání k určitému náboženství“). Posledně jmenovaná skupina ukazuje, že slovo „sekta“ je sice hodně známé, ale základní povědomí o náboženských skupinách a jejich působení je neúplné a mnohdy zkreslené. To pak může vést k neschopnosti rozlišovat mezi kvalitní a zneužívající skupinou.

Nejznámější byli studentům Svědci Jehovovi (85 respondentů), satanisté (80), hnutí Hare Kršna (73), následovali mormoni (52), Dianetické centrum - scientologie (45), moonisté (40). 18 respondentů uvedlo, že problematiku sleduje pravidelně, 64 o ní ví, ale

dál ji nesleduje, 4 nezajímá a 2 o ní nevědí. Kde hledat pomoc v případech podezření na zneužívání člověka v sektě, ví 26 respondentů, 61 uvedlo, že neví. Studenti by se nejčastěji obraceli na krizová centra, linky důvěry, poradny, sociální pracovníky (13 respondentů), psychology, psychiatry (9), přátele (8), Společnost pro studium sekt (7), policii a soud, rodinu (4).

Stav, kdy pouze třetina dotázaných tuší, kam se obrátit o pomoc v případech, které se týkají závislosti na sektě, jsem považovala za špatný. Ve své práci jsem proto navrhla zařadit tuto problematiku do učiva školy - alespoň formou několika přednášek v 1. či 2. ročnících. Do té doby se s ní bylo možné setkat pouze ve výběrovém předmětu pro 3. ročníky „Práce s pachatelem“ v rozsahu necelé jedné vyučovací hodiny. V letošním školním roce je již situace jiná - sektám je věnováno několik hodin v předmětu „Úvod do filozofie“; škola též zprostředkovala pro první ročníky i další přednášku na toto téma.

Některé z otázek a odpovědí v dotazníku:

Víte, co je sekta?

- Skupina lidí, která je svým zaměřením „nebezpečná“ pro jednotlivce - určitým způsobem člověka omezuje a dělá z něj nesvobodného člověka, otroka svého vyznání.
- Sekta je společenství lidí, které je charakterizované tím, že je zde jedna vůdčí osoba (autorita) a lidé pro ní, kteří ji bezmezně následují a „uctívají“.

Znáte některou z výše uvedených skupin blíže?

- Satanisté - byla jsem jednou na rande se satanistou.
- Mého strýčka jednou navštívili Mormoni, kteří ho začali přesvědčovat o své víře stylem „básničky“. Z toho důvodu asi také rychle odešli, když jim strýček s mojí babičkou (věřící - římskokatol. církev) začali oponovat a jim došel dech. Neuměli své přesvědčení obhájit.

Máte představu, jak byste jako sociální pracovník (pracovnice) mohl(a) pomoci lidem, kteří se do sekty dostali?

Snažit se v něm zregenerovat jeho sebevědomí, které ztratil při vstupu do sekty. Odstranit faktory, které ho vedou k tomu, aby se účastnil sezení té oné sekty.

Eva Fišerová

Objednávkový lístek časopisu DINGIR

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Město: PSČ:

počet objednaných kusů:

Cena: 39,- Kč, celoroční předplatné: 150,- Kč + balné + poštovné podle platných tarifů

Platba (zaškrtněte, prosím): ☐ složenkou ☐ na fakturu

Objednávkový lístek zašlete, prosím, na adresu:

DINGIR, Jankovcova 31, 170 00 Praha 7, tel. / fax. / zázn.: 02 / 806 276.

Časopis je možno si objednat též telefonicky či faxem.

práce studentů

V této rubrice uvítáme názory a otázky čtenářů, došlé na adresu redakce: Jankovcova 31, 170 00 Praha 7. Otázky v tomto prvním čísle došly v minulých dnech na internetovou adresu <http://www1.osu.cz/kkatech/sekty.htm>.

Která sekta je nejnebezpečnější?

Záleží na tom, jakou nebezpečnost máme na mysli. Jistě existují náboženské skupiny, které jsou schopny své členy anebo odpadlíky poškodit i tělesně, ale není to případ většiny těchto organizací. Většinou tyto skupiny „pouze“ zcela spotřebují pro sebe energii dotyčného, zbaví ho svobodného rozhodování, popřípadě i jeho majetku a vztahů s jeho nejbližšími.

S ohledem na tuto skutečnost se domnívám, že náboženská sekta je tím nebezpečnější, čím nenápadněji zpočátku vypadá. I když nejsem rozhodně zastáncem satanistů, toto hnutí má jednu výhodu: Pokud jdete na černou mši, nedomníváte se, že se jedná o ekumenické shromáždění, křesťanskou biblickou hodinu, psychologickou poradnu anebo hnutí mladých lidí usilujících o sjednocení mezi národy. To je jen několik příkladů, pod jakými záminkami se různé výlučné náboženské skupiny přibližují k potenciálním členům. Tyto lidi pak nejruznější manipulací vtahují do svých řad a dělají z nich poslušné ovečky svých vůdců.

Která sekta je u nás nejpočetnější?

Jsou to nesporně svědkové Jehovovi. Není jich však nejvíce ani proto, že by byli nejlepší, ani proto, že by byli najatraktivnější, a dokonce ani ne proto, že by byli nejaktivnější. Důvodem jejich početnosti je fakt, že jako jediná ze všech organizací, o kterých zde hovoříme, byli za minulého režimu tolerováni. Svědkové Jehovovi nebyli samozřejmě oficiálně povoleni, ale narozdíl od jiných

skupin, které byly likvidovány už za samotnou svoji existenci, svědkové zde mohli (s tichým souhlasem StB) působit, tisknout své Strážné věže, scházet se po bytech i oslovovat lidi. Spolupráce vedení svědků Jehovových se státní bezpečností výměnou za možnost působit na našem území je pro řadové svědky neznámou a smutnou kapitolou dějin této organizace. Organizace se totiž honosí svou nepolitičností a odmítáním státních symbolů (zákaz povstat při hymně, vzdát čest vlajce atd.)

Na rozdíl od mnoha jiných náboženských skupin, které po roce 1989 začínaly vlastně od nuly, svědkové začínali z počtu asi 15 tisíc členů.

Kolik je u nás sekt?

Nikdo neví. Podle v současné době platného zákona (308/91) může občan České republiky vyznávat jakékoli náboženství, praktikovat ho a šířit ho. To v praxi znamená, že náboženské společnosti nepotřebují ke své činnosti fakticky žádnou státní registraci. Proto také neexistuje žádný seznam náboženských skupin působících na našem území. Odhaduje se však, že po roce 1989 přišlo do naší republiky asi 80 až 100 nových náboženství.

Vedle této svobody však existuje i jisté privilegované postavení, vyhrazené organizacím, které získají registraci, poskytovanou Ministerstvem kultury ČR.

Jakou má výhodu registrace, když stejně mohou sekty působit zcela svobodně?

Státní registrace přináší náboženským skupinám nesporné výhody. Proto o ni většina skupin tak usiluje. Předně panuje v naší společnosti povědomí, že kdo je registrovaný, je dobrý. Tak se stává získání registrace v očích mnoha lidí nezaslouženě doporučením a zárukou nezávadnosti.

Zároveň tato registrace velice usnadňuje přístup do zařízení, jako jsou školy, rozhlas, věznice, nemocnice atd. V neposlední řadě stojí fakt, že registrované společnosti mají právo, pokud o to požádají, na finanční podporu od státu, daňové a celní úlevy apod.

Bylo Vám už někdy ze strany některé ze sekt v souvislosti s Vaší činností vyhrožováno? A jestli ano, jak?

Musím s potěšením prohlásit, že prozatím se mně vážnější problémy se sektami vyhýbají. Samozřejmě, že se tu a tam vyskytne nějaká hrozba soudní žalobou nebo naznačení odvetné akce za zveřejnění určitých informací, ale ve srovnání s některými mými kolegy jsem na tom nesrovnatelně lépe. Snad je to i tím, že se stále snažím, aby se

ze mne nestal „sektobijec“, ale abych co nejpřesněji a nejobektivněji informoval na té úrovni, na kterou jsem ve studiu té které skupiny dospěl. Zároveň se netajím tím, že není ostudou, ale právě patří k akademické cti změnit svůj názor, kdykoliv se objeví nové skutečnosti, které opravují výsledky dosavadního bádání.

Snad to je důvodem, proč jsou některé náboženské organizace ke mně tolerantní, i když se netajím svým kritickým postojem k nim. Na druhé straně nemám důvod zamlčet, že jsou některé skupiny (např. moonisté nebo scientologové), které nejsou ochotné přistoupit na otevřenou diskusi, odmítají poskytnout své materiály ke studiu a na jakoukoli kritiku reagují spíše osočováním než věcnou argumentací.

Kdo jsou to rastafariáni?

Všechno začalo tím, že jamajský černošský vůdce Marcus Garvey (1887-1940) začal prohlašovat Etiopii za zaslíbenou zemi černochů. Když pak v roce 1930 nastoupil na etiopský trůn Ras Tafari Makonnen, byl prohlášen za mesiáše, který přišel osvobodit všechny černé. Ti jsou považováni za skutečné potomky Izraelitů a Ras Tafari je dokonce nazýván izraelským Bohem Jah. Sám při nástupu na trůn přijal nové jméno Haile Selassie, což znamená „Moc Svaté Trojice“. Celé náboženství je pak směsicí etiopského křesťanství, starozákonního judaismu, afrického animismu a spiritismu.

I když rastafariáni nemají své bohoslužebné místnosti, scházejí se velice často. Součástí jejich svátostí je i kouření marihuany, které odůvodňují biblickým výrokem o Hospodinu (2. kniha Samuelova 22,9): „Z chrpí se mu valil dým, z úst šířící oheň, planoucí řeřavé uhlí.“

Na veřejnosti se rastafariáni prezentují i prostřednictvím hudebního směru reggae, jehož název někteří vysvětlují od latinského slova „králi“. Nejslavnějším představitelem tohoto stylu se stal jamajský hudebník Robert Nesta Marley (1945-1981) se skupinou Wailers, který používal své koncerty jako propagaci rastafariánské víry.

Tomáš Novotný

Inzerce v časopisu DINGIR:

Pro inzerci je vyhrazena především protějšť, 3. strana obálky.
Cena za 1 cm²: 9,- Kč. Cena celé plochy (178 x 260 mm): 4 000,- Kč.
Šířka plošných inzerátů může být pouze 178, 87 nebo 57 mm.
Časopis Dingir 1 / 1998 vyšel v nákladu 1 000 ks.
Objednávky inzerce v redakci, tel / fax: (02) 806 276.

DELFIN

ČASOPIS PRO MLADÉ

přináší kvalitní informace a dobrou zábavu, dává prostor mladým tvůrcům
ve všech oblastech lidských zájmů, všímá si světa kolem nás

DELFIN
časopis tvořivého mládí

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Jméno a příjmení (škola nebo knihovna):

Adresa:

PSČ:

Podpis:

Ročník 1998 začínáme březnovým číslem (1). Zaplatte poštovní poukázkou typu A (s uvedením variabilního symbolu 005 a adresy redakce Delfína). Číslo účtu 27-0100629623/0300, Obchodní banka, Na Příkopě 14, 115 20 Praha 1. Cena jednoho výtisku je 26 Kč. V roce 1998 vyjde 11 čísel, to je 286 Kč, pro předplatitele jen 222 Kč.